

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
25. NOV.
1987

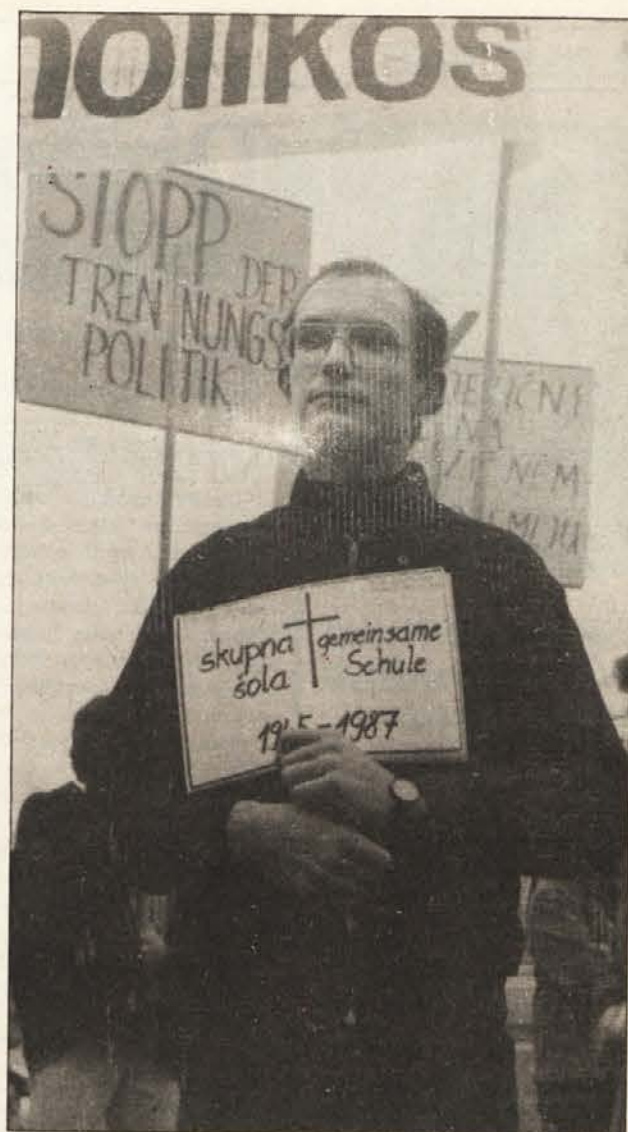
Letnik XLII.
Štev. 49 (2356)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
300 din

P. b. b.

Protesti proti ločitvenemu sklepu naraščajo – že prve demonstracije!

Val protestov proti trostrankarskemu sklepu na Dunaju je v zadnjih dneh še narasel. Kar kupčijo se solidarnostne izjave z bojem koroških Slovencev za ohranitev skupne dvojezične šole, pa tudi koroški Slovenci sami, z njimi vred pa tudi demokrati po vsej Avstriji zavračajo skrajno nedemokratični in za reputacijo Avstrije v mednarodni javnosti več kot sramotni in škodljivi sklep o ločitvi otrok na južno-

koroških šolah.

Že naslednji dan po sklepu strankarskih predsednikov pa so se začele tudi prve javne demonstrativne akcije. Na Dunaju so „zasedli“ Dunajčanom podarjeno koroško božično drevo, v Gradcu pa se je ob priliki obiska jugoslovanskega zunanjega ministra Dizdarevića pri avstrijskem vicekanclerju Mocku pred hotelom Steirerhof spontano zbralo nad 300 ljudi – Korošcev in Štajercev –, ki so

odločno zahtevali preklic ločitvenega sklepa ter uvedbo take šolske ureditve, ki bi ustrezala potrebam ter željam slovenske narodne skupnosti na Koroškem (glej sliko zgoraj). Tudi iz inozemstva je prišlo že nešteto solidarnostnih telegramov, tudi v Ljubljani so demonstrirali pred avstrijskim konzulatom.

Marjan Sturm (ZSO), Matevž Grile (NSKS) ter Karel Smolle (ZAL) pa so v

petek na tiskovni konferenci domači in inozemski tisk informirali o stališču koroških Slovencev do tega sklepa ter tudi poudarili, da slovenska narodna skupnost na Koroškem ni pripravljena kloniti masivnemu napadu na njen obstoj. Še toliko manj, ker gre pri tem za popolno popuščanje nemškonalnim silam, ki tudi 50 let po anšlusu še vedno sanjajo o nemškem rajhu. (Več o tem berite na straneh 2–5).

Vranitzky vabi na pogovor!

Na začetku meseca decembra naj bi bil pogovor s Slovenci na Dunaju. Osrednja tema bo šolsko vprašanje. Kakor je slišati, zadnja beseda še ni izrečena. V četrtek, 26. novembra pa bo šolsko vprašanje na sporedu ORF, v oddaji „Club 2“ ob 22.22 uri. Sodelovali bodo tudi Slovenci!

PREBERITE

na strani

- 2 Dizdarevićeva izjava o strankarskem sklepu
- 3 Protestna zborovanja po vsej Sloveniji
- 4 Seminar o manjšinskem pravu
- 5 Diese Woche im Slovenski vestnik
- 6 Tedenski televizijski in radijski spored
- 8 Koledar kulturnih prireditev
- 9 Slovenska prosvetna zveza predstavila knjižni dar
- 10 Vestnikova križanka
- 12 Uspehi slovenskih namiznoteniških moštev

27. 11.
1987
ob / um 19 h

Zveza slovenskih organizacij
Zentralverband slowenischer Organisationen

Narodni svet koroških Slovencev
Rat der Kärntner Slowenen

PROTESTNO ZBOROVANJE
PROTESTVERSAMMLUNG

Komitee za obrambo dvojezične šole na Koroškem
Komitee zur Verteidigung der zweisprachigen Schule

Slowenisches Jugendheim
Mladinski dom SŠD
Celovec/Klagenfurt
Mikschallee 4

„Je bila Miklova Zala '87 potrebna?“

Pod tem provokativnim naslovom prirejata Slovenska prosvetna zveza in Slovenski vestnik v četrtek, dne 3. decembra 1987 ob 19.30 uri v farni dvorani v Šentjakobu v Rožu diskusijo o najpomembnejšem kulturnem dogodku v tem letu na Koroškem. Sodelovali bodo: Maria Halmer, Hanzi Tomažič, Pepe Marketz, Slavko Pezdir, dramaturg Bruno Hartman, režiser Peter Militarov, Hanzi Wuzella in Hanzi Wieser.

Vsi, ki vas Miklova Zala še tišči – tako ali drugače – pristrčno vabljani!

Šinigojevo pismo Wagnerju

Predsednik slovenskega izvršnega sveta Dušan Šinigoj (slika zgoraj) je ob sprejetju priporočil in modela dvojezičnega šolstva poslal koroškemu deželnemu glavarju Leopoldu Wagnerju pismo, v katerem med drugim piše:

„Moram vam izraziti svoje veliko začudenje in globoko zaskrbljenost. Pričakoval sem, da bi naše dosedanje sodelovanje, za katerega sem menil, da je bilo vedno odprto in pristno, in ga tudi cenil kot tako, moralo vključevati tudi odprte razgovore o tako pomembnih vprašanjih, kot je šolsko vprašanje na Koroškem.“

Sprejeta pa so bila ravno tista priporočila in model, ki bodo, kot to trdijo predstavniki slovenske narodne skupnosti na Koroškem, peljala v politiko narodnostnega ločevanja in osamitve slovenskih otrok. Posebno me skrbi, če sem prav razumel sprejeta priporočila, da je prav v demokratični Avstriji prevladala skrajno nacionalistična t. j. Haiderjeva usmeritev.

Gospod deželni glavar, menim, da sprejemanje tako pomembnih odločitev brez soglasja predstavnikov slovenske narodne skupnosti v Avstriji ne more biti znamenje dobrega sodelovanja in korektnih odnosov med sosedi.

Vedno sem v najinih srečanjih poudarjal, da bi morale biti prav manjšine most, in to trden most, povezovanja med našima dvema deželama, kot tudi med SFRJ in republiko Avstrijo. Sedaj pa sem zaskrbljen, da bo takšna politika povzročila veliko škodo našim medsebojnim odnosom, slovenski narodni skupnosti in vsem naprednim silam na Koroškem, kakor tudi hudo prizadetost v SRS in SFRJ.

Zato vas prosim, da v nadaljnjem postopku storite vse, kar je v vaši moči, da bo šolski sistem odražal željo in potrebo manjšine in da bo pred dokončnim sprejemom zakonov vendarle prišlo do ustreznega konsenza s slovensko narodno skupnostjo v Avstriji.“

Dizdarević: „Ločitveni sklep nasprotuje 7. členu!“

V ospredju srečanja zunanji ministrov Avstrije in SFRJ Jugoslavije, Aloisa Mocka in Raifa Dizdarevića, je bil sklep predsednikov SPÖ, ÖVP in FP o ločitvi otrok na Koroškem. Prav to dejstvo se je močno odražalo tudi na tiskovni konferenci obeh zunanjih ministrov, saj tudi novinarji po uvodnih izjavah obeh ministrov niso imeli drugih vprašanj. Dizdarević je dobesedno dejal:

„V zelo odprtem in prijateljskem pogovoru sem razložil stališče Jugoslavije k temu vprašanju. Ponavljam, da smo v Jugoslaviji zelo neprijetno presenečeni nad vsebino dogovora treh strank, saj smo pričakovali, da to vprašanje ne bo rešeno brez manjšine in proti njenim interesom. To se na žalost ni zgodilo. Politični kompromis je bil sklenjen brez manjšine in na njeno škodo.“

Smatramo, da je ločevanje na jezikovni osnovi najtežji element tega dogovora, katerega ne moremo sprejeti. Ločevanje tistih, ki žive in bodo živeli skupaj, ustvarjajo skupno usodo. Če se delitev enkrat začne, ne more nihče reči, kje se bo končala.

Ne bi želeli verjeti, da bi se demokratična Avstrija mogla odločiti za rešitev, ki vsebuje elemente ločevanja. Raje bi verjeli, da ta politični sporazum, tak kot je bil dogovorjen, ne bo uzakonjen. Mislimo pa tudi, da sporazum

ni v skladu z duhom 7. člena Avstrijske državne pogodbe!

Prijateljsko ugotovljamo, da obstajajo med nami različne ocene, v kakšni meri je realiziran 7. člen Avstrijske državne pogodbe. Avstrijski zunanji minister dr. Mock meni, da je uresničen, mi kot sopodpisniki pa mislimo, da v vseh elementih ni. Zato smatramo za potrebno, da bi obe naši državi v smislu prijateljstva in sodelovanja to vprašanje prediskutirali skupaj. Dogovorili smo se, da bi bil tak dialog koristen.

Kar se tiče sporazuma treh strank, se nismo poglobili v detajle, ker je to stvar pogovorov med vlado in narodno skupnostjo, ki je avstrijskega državljanstva.

Naši obe državi sta dosegli visoko stopnjo sodelovanja in

medsebojnega razumevanja in tako bomo tudi nadaljevali.“

Avstrijski zunanji minister, vicekancler Mock se je tudi na tiskovni konferenci še naprej ogreval za sklep trostrankarskega vrha na Dunaju, čeprav ni mogel več s tako gotovostjo trditi, da ta ne bo vsaj bremenil odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo, kakor je to zatrjeval še po strankarskem vrhu na Dunaju.

Sicer sta se Mock in Dizdarević menila še o izboljšanju gospodarskih odnosov med obema državama, ter o zasedanju KVSE na Dunaju, na katerem sta obe državi pomembni – ena kot nevtralna, druga kot neuvrščena država. Podpisala pa sta tudi kulturni sporazum med Avstrijo in Jugoslavijo.

Protest SR Slovenije

Predsedstvo Socialistične republike Slovenije je na svoji seji z zaskrbljenostjo ugotovilo, „da so pri reformiranju šolstva na Koroškem v ospredju stališča, ki razdvajajo otroke na osnovi materinega jezika.“ V izjavi so poudarili, da so z Avstrijsko državno pogodbo iz leta 1955 pravice manjšin zaščitene, določeno obveznost pa je Avstrija prevzela tudi s podpisom Helsinške listine. „Predsedstvo SR Slovenije pričakuje, da bo Avstrija spoštovala manjšinske pravice na Koroškem in zavrgla nacionalistične težnje“, je rečeno v njegovi izjavi.

Jugoslovanski zunanji minister Raif Dizdarević (levo) je trditve Mocka (desno), da bi bil 7. člen Avstrijske državne pogodbe izpolnjen, zavrnil.

SLOVENSKI VESTNIK
CELOVEC PETER 30. NOV. 1987
P. N. B.

Po sklepu o ločitvi: Mobilizirali bomo mednarodno javnost!

Kapitulum avstrijskega šolstva pred rešitvijo... (text continues with details of the school issue and international mobilization efforts)

Oster protest obeh osrednjih organizacij: „Vrh“ je izpolnil nemškonalne zahteve!

Takoj po sklenitvi... (text describes the protest by the two main organizations and their demands)

27. 11. 1987 ob / um 19 h
PROTESTNO ZBOROVANJE
PROTESTVERSAMMLUNG
Slovenskega Jugooslovenskega mladinski doma SSP
naš tednik

Uredništvi Slovenskega vestnika in „našega tednika“ sta takoj po sramotnem sklepu treh strank izdali posebno številko, ki jo je prejelo 45.000 gospodinjstev na dvojezičnem Koroškem. Za vse naročnike „Slovenskega vestnika“ izven dvojezičnega območja pa je priložena tej številki!

Izjava Zveze slov. izseljencev

Na svoji seji dne 19. novembra 1987 je odbor Zveze slovenskih izseljencev obravnaval tudi najnovejši razvoj v vprašanju manjšinskega šolstva na Koroškem in po temeljiti razpravi sklenil naslednjo izjavo:

„Dogovor, ki so ga sprejeli vrhovi treh v avstrijskem parlamentu in koroškem deželnem zboru zastopanih strank glede nadaljnjega reševanja šolskega vprašanja na Koroškem, pomeni novo kapitulacijo pred nemškonalnimi krogi ter nevarno ogroža ne le slovensko narodno skupnost in njene pravice, temveč tudi sožitje obeh narodov v deželi. Pri svoji odločitvi so stranke zavrgle vse utemeljene argumente neposredno prizadete narodne skupnosti ter domačih in mednarodnih strokovnjakov in so brezobzirno vsilile diktat, ki ga koroški Slovenci nikakor ne moremo sprejeti. Zato Zveza slovenskih izseljencev zagotavlja osrednjima organizacijama koroških Slovencev vso podporo v nadaljnjem boju za uresničitev pravic, ki so nam zagotovljene v Avstrijski državni pogodbi in drugih mednarodnih dokumentih.“

Pri tem smo mnenja, da bo spriči trdovratnega nerazumevanja merodajnih državnih in deželnih činiteljev za naša življenjska vprašanja treba seči tudi po bolj odločnih oblikah narodnostne politike. Namesto nepotrebne in v sedanjem trenutku povsem nerazumljivega razpravljanja o sovsetih je treba združiti vse sile, da bomo široko avstrijsko in svetovno javnost ter podpisnice državne pogodbe in različne mednarodne forum obvestili o uveljavljanju šolskega apartheida v Avstriji.

Sedanji sklep o ločevanju šolarjev po jeziku oz. narodnosti je v zadnji konsekvenci namreč zelo podoben ukrepom, ki so jih v svoji rasistični politiki uporabljali nacisti proti Židom in njihovim otrokom.

Protestna zborovanja v Sloveniji in na Dunaju

Do demonstracij po škandaloznem sklepu treh strank o ločevanju otrok na dvojezičnih šolah na južnem Koroškem ni prišlo samo v Gradcu in na Dunaju. V petek se je pred avstrijskim konzulatom zbralo skoraj tisoč Ljubljančanov (slika) in protestiralo proti „koroškemu pedagoškemu modelu“. Proti ločevanju otrok je protestirala tisočglavna množica tudi na

Leninovem trgu v Mariboru in s tem dokazala, da koroški Slovenci v svoji borbi za ohranitev skupne dvojezične šole nismo sami. Demonstracijam v Ljubljani in v Mariboru sta se s protestnim pismom pridružila tudi Društvo slovenskih pisateljev in Slovenski P.E.N-klub, ki sta trostrankarski pakt označila kot narodno zastavljanje. Eden izmed govornikov na

demonstraciji pred avstrijskim konzulatom v Ljubljani pa je v zvezi s srečanjem zunanjih ministrov v Gradcu obisk Dizdarevića v Avstriji obsodil z utemeljitvijo, da bi teža dogovora treh avstrijskih strank terjala najmanj odločen protest in odpoved obiska! Solidarnostno izjavo pa je izrekla tudi Zveza združenj borcev Slovenije, ki je dunajski sklep ostro obsodila.

10. Gorjupovi dnevi: Protest novinarjev!

Slovenski in jugoslovanski novinarji, zbrani na 10. študijskih dnevih Mitje Gorjupa v Novi Gorici, se pridružijo protestom in nestrinjanju z nameravnano spremembo šolske ureditve na avstrijskem Koroškem.

Predlagane spremembe izničujejo prizadevanja za utrditev zaupanja in sožitja med obema narodoma, živčima na Koroškem in objektivno škodijo stalnim naporom za poglobljanje dobrososedstva med sosednjima državama.

Čudimo se, da je v demokratični Avstriji mogoče sprejemati tako usodne odločitve brez soglasja in v nasprotju ne le z mnenjem prizadete manjšine, marveč celo znatnega dela demokratične in strokovne večine in da politične stranke popuščajo pritisku šovinističnih in raznarodovalnih sil, ki že zdavnaj sodijo na smetišče zgodovine.

Pozivamo tudi svoje novinarske kolege v Avstriji, da se z objektivnim informiranjem zavzamejo za takšne rešitve, ki bodo poglobljale sožitje, zaupanje in medsebojno spoštovanje vseh v Avstriji živčih narodov v dobro miru in neoviranega napredka.

Prvo akcijo proti ločitvenemu sklepu treh strank so izvedli dunajski študenti, ki so v četrtek kljub slabemu vremenu „zasedli“ božično drevo iz Sel pred dunajsko mestno hišo.

OBZORNİK

Leto 1938 – opomin mladini

DUNAJ. Dunajski župan Helmut Zilk, je za 13. marec naslednjega leta napovedal spominsko uro na trgu pred dunajskim rotovžem. V okviru spomina na dogodke za časa anšlusa in po njem naj bi se te svečanosti udeležila v prvi vrsti avstrijska mladina ne glede na strankarske in svetovnonazorske meje, je dejal Zilk. Pri tem misli na mobilizacijo približno 76.000 mladincev – ravno toliko Avstrijcev so nacisti takoj po prevzemu oblasti v letu 1938 aretirali ali deportirali. V okviru prireditve naj bi bila dana možnost diskusij in informiranja, navzoči bodo bivši kacetarji, politični begunci, borci proti fašizmu in drugi. V ljudski dvorani rotovža bo istočasno spominska razstava, ki jo pripravljajo med drugim zgodovinarica prof. Erika Weinzierl, vodja Dokumentacijskega arhiva avstrijskega odpora dr. Neugebauer in novinar Hugo Portisch. Zilk je poudaril, da naj bi ta spominski dan veljal kot dan sprave, kar pa nikakor ne pomeni „pozabljanje“ dejstva, da so si mnoge vodilne osebnosti za časa prve republike in anšlusa naprtilo veliko kriv-

do. Tudi to ter nadaljnji razvoj in vlogo teh ljudi bo treba ocenjevati v objektivni luči.

Umrl dr. Joža Vilfan

LJUBLJANA. V 79. letu starosti je v slovenski prestolnici umrl član sveta federacije dr. Joža Vilfan. Rodil se je leta 1908 v Trstu in leta 1934 postal član KPJ. Med vojno je bil aktivist Osvobodilne fronte in partijski delavec na Primorskem. Tudi po vojni je opravljal pomembne družbenopolitične funkcije v SR Sloveniji in na ravni federacije.

1988: Srečanje balkanskih držav

Jugoslovanski zunanji minister Dizdarević je izjavil, da so prizadevanja Jugoslavije za srečanje zunanjih ministrov balkanskih držav že dobro napredovala. Na tako srečanje, ki bo v naslednjem letu v Jugoslaviji, so pristale že vse vlade. Kraj in točen datum srečanja še nista dogovorjena, glede vsebine zasedanja pa so se dogovorili, da bodo razpravljali o vseh problemih, ki so v vsestranskem interesu.

Študijske pristojbine?

GRADEC. Nekaj časa je že v teku javna razprava o samoprispevku bolnikov v primeru bolniškega okrevanja v bolnicah, ki ga na nekakšen način hočeta uveljaviti koalicijski stranki. Tudi to naj bi bil eden izmed mnogih restriktivskih varčevalnih ukrepov, proti katerim so se v zadnjih tednih izrekli široki deli prizadete prebivalstva, v prvi vrsti študentsko gibanje. Da bolniški samoprispevek predstavlja le višek raznih do zdaj še nepoznatih nesocialnih ukrepov, dokazujejo izjave štajerskega predsednika deželnozborskega kluba ÖVP: javno je zahteval uvedbo mesečne študijske pristojbine v višini 420 šilingov. Prizadeti študentje so proti tej izjavi ostro protestirali ter napovedali nadaljevanje boja proti državnemu paketu socialnih bremen.

Odstopil dr. Michael Graff

DUNAJ. Dr. Michael Graff (slika zgoraj), od leta 1982 naprej generalni tajnik avstrijske ljudske stranke (ÖVP), je odstopil! Vzrok za njegov odstop je bil intervju v nekem francoskem listu, v katerem je Graff menil, da bi moral avstrijski predsednik dr. Kurt Waldheim odstopiti šele tedaj, če bi „šest Židov zadušil z lastnimi rokami...“ Za Graffovega naslednika je strankino vodstvo ÖVP postavilo zgornjeavstrijskega deželnega svetnika dr. Helmuta Kukacko.

V Grčiji: študenti stavkajo

ATENE. Tudi Grčijo je zajel val študentskih protestov. Kakor v Avstriji, se tudi tam študentje upirajo proti nesocialnim ukrepom vlade. Nad 100.000 grških študentov stavka. Protestom so se priključili tudi nekateri sindikati ter del visokošolskih učiteljev. Prišlo je do zasedbe univerzitetnih poslopij in masovnih demonstracij ter policijskih izgrediv. Študentje zahtevajo zagotovilo socialne varnosti ob študiju.

KOMENTAR

dr.
FRANCIJA
ZWITTRA
ml.

VITEZ
ŽALOSTNE
PODOBE

Michael Graff je zares vitez žalostne podobe. Ko je v pogovoru s francoskim časopisom s stavkom, da „Waldheim za Avstrijo tako dolgo ne bo predstavljal problema, dokler mu ne dokažejo, da je lastnoročno zadušil šest Judov“, izpovedal to, kar je bila poglavitna politična linija ljudske stranke v predsedniškem volilnem boju (pa še do zadnjih mesecev), je nenadoma postal osamljen in je moral presenečeno ugotoviti, da prav isti, ki so to še v času „spominske straže“ nešetokrat pisali v svojem tisku, zdaj zahtevajo njegov odstop.

Michael Graff je odstopil, čeprav očito ni dojel, da je storil kaj hudega; pravtako malo kot njegov šef Mock, ki še dan poprej ni videl vzroka, da bi moral njegov sekretar zaradi tega stavka odstopiti. Saj je bila prav ta teza zagotovilo za izvolitev Waldheima: vojni zločinec je samo tisti, ki lastnoročno zaduši „šest Judov“, druge krivde v vojni ni.

Graffov odstop ni signal za kako poglavito spremembo avstrijskega javnega mnenja v odnosu do nacistične zgodovine.

Samo čas za Avstrijo trenutno ni ugoden. Pred Kameradschaftsbundom, na partijskih sestankih, v gostilniških ekstracimrih in kjerkoli že – tam so take izjave slej ko prej na dnevnem redu in priljubljene. Navzven pa se je treba izkazati spreobrnjenega, posebno še pred „jubilejnim letom“ 1988, zlasti še pred nameranim poskusom priključitve k EGS.

Graff je bil za taka razmišljanja preodkrit, preveč resnicoljuben: on je naprej zastopal linijo, s katero je Waldheimu pripomogel v dvorno palačo. V zahvalo se je Waldheim distanciral od Graffovih izjav – tudi izraz osebnega značaja! Kot nemški oficir Waldheim seveda pozna svojega Schillerja; v drami „Zarota Fieska pri Genüjji“ najdemo paralelo h Graffu: „Zamorec je svojo dolžnost opravil, zamorec naj gre“.

Avstrijsko manjšinsko pravo kot zahteva in resničnost v vsakdanjem življenju!

Prav presenetljivo je, kako malo pritožb so koroški Slovenci v preteklosti naslovili na Ustavno sodišče. To spoznanje in ob enem kritika na račun obeh osrednjih organizacij nista mogla med udeleženci pravnopolitičnega seminarja Nadstrankarskega komiteja za obrambo dvojezične šole na Koroškem preprečiti občutka, da sta osrednji organizaciji v preteklosti v boju za demokratične pravice, zajamčene v 7. členu ADP premalo upoštevali pravnopolitični moment. Prav zaradi tega je pobuda dvodnevnega seminarja, ki je bil pretekli konec tedna v Mladinskem domu v Celovcu, toliko večjega pomena. Geslo prireditve: „Avstrijsko manjšinsko pravo – zahteva in resničnost“. Prireditelj je seminar izvedel skupaj z dunajskim odvetnikom dr. Georgom Zangerjem, poleg slovenskih pravnikov pa so ga udeležili mnogi, ki vidijo v pravnih postopkih nadaljnjo možnost za obstoj slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Dr. Georg Zanger je uvodoma nakazal pravne aspekte manjšinske politike in možnosti njihove uporabe v vsakodnevem življenju. Pravtako je analiziral dosedanje odločbe

Ustavnega sodišča, iz katerih je razvidno, da ob dobro pripravljenih pritožbah to sodišče lahko preveri ustavnost raznih zakonov in odredb v zvezi s slovensko narodno skupnostjo na Koroškem. Navzoči so razpravljali o raznih problemih v zvezi z zakonom o narodnih skupinah, problemih komunalne politike in, kar je v tem trenutku v ospredju vseh razprav – šolstvu.

Kakšne možnosti so, da v bližnji bodočnosti lahko naslovimo pritožbo na Ustavno sodišče? To vprašanje je bilo zastavljeno tako v predavanjih kot tudi v diskusiji, posebej še v zvezi s tako imenovanim pedagoškim modelom, o katerem med tem vsi vemo, kaj pomeni uresničitev. Naj na tem mestu njegova citiram odlomek iz pogovora dr. Georga Zangerja z urednikom slovenskega oddelka Avstrijskega radia, v katerem dr. Zanger pravi: „Na politični ravni so se tri stranke zmenile, da hočejo uresničiti takimenoimovani pedagoški model. Sedaj pa je naloga koroških Slovencev, da dokažejo, da obstoja manjšine ne ogroža le ta pedagoški model, temveč, da je obstoj ogrožal in ga ogroža

tudi že sedaj veljavni princip prijavljanja k dvojezičnemu pouku. Ustavnost zakona, ki naj bi uzakonil pedagoški model, neglede na to, v kolikor je formalno identičen z ustavnimi določili, je dvomljiva na vsak način tedaj, če je posledica takega zakona dejansko uničenje manjšine.“

Na pravnopolitičnem seminarju pa je poleg šolskega vprašanja prišlo tudi nekako do izraza, da se Slovenci, že tako vajeni vsakodnevnih diskriminacij, sploh več ne zavedamo, kjer vse bi morali **takoj** podvezi pravne postopke.

Odvetnik
dr. Georg Zanger

To naše nezaupanje in uklonljivost je nedvomno zgodovinsko pogojena z neštetimi negativnimi izkušnjami. Ob vsakem ponovnem neuspehu in teh v preteklosti ni bilo malo, se je utrjevalo prepričanje, da so vsi poskusi zastoj. Kar so „veliki“ sklenili, je običajno obveljalo. Naše zadržanje v teh pogledih, naše odpovedovanje pravnim postopkom, pa jih je samo še okrepilo v njihovi samovolji.

Pritožba na sodišče bi morali smatrati tudi kot pozitivno perspektivo, ne pa že v naprej resignirati v prepričanju, da „itak nič ne pomaga“. Venomer si moramo zastavljati vprašanje, kakšne pravne poti so odprte. Le tako bo uresničen tudi namen in smisel manjšinske politike, da morajo tudi sodišča manjšini zagotoviti obstoj in jo ščititi. Če bomo stopali bolj samostojno in se bomo po potrebi obrnili tudi na Društvo slovenskih pravnikov in k drugim strokovnjakom, se bomo v bodočnosti tudi uspešneje branili proti vsem, katerih edini cilj je „ponemčiti Koroško“. Naj nam bodo v tem boju v pomoč tudi pravna sredstva.

Miha Pasterk

„Nimamo kaj praznovati!“

To, že malo obrabljeno geslo, je za nas Slovence, te dni dobilo novo aktualnost. Po dogodkih in odločitvah zadnjih dni, je nastala situacija, v kateri bo treba nujno ukrepati in z akcijami opozarjati demokratično, Slovincem naklonjeno javnost na dejansko stanje. Skupne šole si ne damo vzeti!

V senci teh aktualnih sprememb in napadov na naše življenjske temelje so se v Gradcu v dokajšno zamudo 18. novembra spet odprla vrata s pomočjo slovenskih podjetij in organizacij prenovljenega Kluba slovenskih študentov in študentk (glej sliko). Skupaj s številnimi gosti od daleč in blizu smo se veselili obnovljenih prostorov v neon-stilu, ki s svojo pisano barvitostjo odsevajo pestro ponudbo kluba. Ti prostori pa naj ne bi služili samo srečanju, zabavi in počitku, ampak, v še večji meri kot doslej, izobraževanju, kakor je v pozdravnem govoru poudaril predsednik Peter Wuzella.

Sposobnost in prizadevnost klubašev najbolj zgovorno izpričujejo na novo urejeni prostori sami, ki smo jih študentje in študentke posodobili.

Večer s kulturnim sporedom so v celoti oblikovali klubaši: Moški pevski zbor pod vodstvom Romana Verdela, pianistka Andreja Močilnik, klubaš-veteran basist Ludvik Karničar, duo prečna flavta-kitara roman Verdel in Janez Gregorič. Svoje fotomontaže in druge umetniške fotografije razstavlja Anton Reichmann.

Pomen kulturnih in političnih ustanov v takih dneh, kot so sedanj, samo še raste. Da ne bomo mirovali, da se bomo prizadevno trudili za svoj obstoj in razvoj, da se bomo branili in z demokratičnimi sredstvi opozarjali nase in na svoj prav nič rožnati položaj, naj bo poudarjeno z vso odločnostjo.

rav-bar-bar

Ko je 7. maja 1945 gauleiter Rainer predaval oblast v takozvane „demokratične roke“, je izrazil željo, da bi koroško politiko nadaljevali v njegovem duhu ter da ne bi kaznovali nobenega nacionalsocialista. To njegovo oporoko so dejansko zvesto izpolnjevali vseh 42 povojnih let. V vseh teh desetletjih so bili namreč bivši koroški partizani in antifašisti tarča številnih napadov s strani nacionalističnih elementov.

Že leta 1952 so organizirano vodili močno difamacijsko kampanjo proti koroškim partizanom. Po podpisu Avstrijske državne pogodbe leta 1955 so se spet pojavljale neofašistične in druge skupine, ki so delovale proti slovenski narodni skupnosti. Koroški Heimatdienst je pričel kampanjo proti obvezni dvojezični šoli. Tedanji deželni glavar je klonil pritisku nacionalističnih elemen-

Zvesti izpolnjevalci Rainerjeve oporoke

tov in leta 1959 ukinil obvezni dvojezični pouk na mešanem ozemlju. S tem je odstranil sklep, ki so ga po vojni sprejele vse koroške stranke in ki je bil uzakonjen na podlagi antifašistične borbe, torej boja koroških partizanov in vseh tistih, ki so bili zaradi svoje slovenske narodne pripadnosti, naprednega demokratičnega nazora pregnani s svoje zemlje in trpeli v raznih zaporih in koncentracijskih taboriščih.

Ugotavljamo, da odgovorni krivci za trpljenje pripadnikov naše narodne skupnosti tudi danes diktirajo protinardno politiko na Koroškem in s tem tudi politiko vladujočih strank v Avstriji. Zaradi takšnega političnega vzdušja, je tudi razumljivo, da v naši državi diktira manjšinsko politiko koroški Heimatdienst in kot kaže jo bo vodil tako dolgo, dokler Koroška ne bo postala enojezična – nemška, kar je tudi cilj te organizacije, ki svojo dejavnost skriva pod plaščem demokracije.

Koroški Slovenci, posebno pa bivši koroški partizani v tako politiko ne bomo privolili in zato proti sklepu o ukinitvi skupne dvojezične šole na Koroškem odločno protestiramo. V skupnih akcijah bomo pokazali, da sklepov, ki jih sprejemajo proti volji prizadete manjšine, ne bomo sprejeli. Prepričani smo, da v tem oziru nismo sami in da nas bo podprla tudi mednarodna javnost.

Za Zvezo koroških partizanov
Janez Wutte-Luc, predsednik

DIESE WOCHE IM

SLOVENSKI
VESTNIKIn nächster Zeit verstärkte
rechtspolitische Aktivitäten

Am 18. November d. J. haben sich die drei Parteien SPÖ, ÖVP und FPÖ grundsätzlich über die Annahme des sog. Kärntner Pädagogenmodells als Grundlage für die geplanten Änderungen im zweisprachigen Schulwesen Südkärntens geeinigt. Dies geschah unter Ausschluss und gegen den erklärten Willen der slowenischen Volksgruppe bzw. ihrer Organisationen.

Die mit diesem Beschluß erfolgte Verschärfung in der Auseinandersetzung um die Zukunft der zweisprachigen Schule war wichtigster Gegenstand der Beratungen eines rechtspolitischen Seminars am 21. und 22. 11. 1987 in Klagenfurt/Celovec. An diesem vom Komitee zur Verteidigung der zweisprachigen Schule vorbereiteten Seminar nahmen neben slowenischen Juristen, Kommunalpolitikern, Kulturarbeitern, Pädagogen auch interessierte Juristen aus dem übrigen Österreich teil.

In der Diskussion wurde mit Besorgnis festgestellt, daß aus der von den drei Par-

teien angestrebten Neuregelung nicht nur eine schwere Belastung für die zum Slowenischunterricht angemeldeten Kinder erwächst, sondern die slowenische Volksgruppe insgesamt in ihrem Bestand bzw. ihrer Entwicklung bedroht wird. Es wurde festgehalten, daß die geplanten gesetzlichen Änderungen dem verfassungsrechtlich verankerten Minderheitenschutz widersprechen. Im Zusammenhang damit wurden Möglichkeiten für konkrete rechtspolitische Schritte erörtert. Dabei wiesen die Seminarteilnehmer auch unter anderem auf das Erkenntnis des Verfassungsgerichtshofes vom 5. 10. 1981 hin, wonach sämtlichen, die Minderheit betreffenden Rechtsnormen gemeinsam ist, „daß sie eine Wertenscheidung des Verfassungsgesetzgebers zugunsten des Minderheitenschutzes enthalten“.

Es wurde beschlossen, unverzüglich einen rechtspolitischen Arbeitskreis zu bilden und die rechtspolitischen Aktivitäten in nächster Zeit insgesamt zu verstärken.

Viele Protestresolutionen

Nicht
akzeptieren!

Wir sind nicht bereit zu akzeptieren, daß die demokratischen Vertreter der drei Parlamentsparteien, SPÖ, ÖVP und FPÖ, das von dem Kärntner Heimatdienst und der FPÖ initiierte „Pädagogenmodell“ in Kärnten gegen den Willen der slowenischen Volksgruppe durchdrücken wollen.

Der gefährdeten Minderheitenschule wird durch diesen Beschluß die Existenzgrundlage entzogen. Die Trennung von Kindern nach sprachlichen Gesichtspunkten ist mit den durch den Staatsvertrag festgelegten Rechten der Volksgruppe nicht vereinbar.

Wir fordern die Bundesparteiobermäher auf, ihre demokratische Verantwortung ernst zu nehmen und keine Beschlüsse gegen den Willen der Volksgruppe zu fassen.

Wir werden gegen diesen demokratiefeindlichen Beschluß mit allen demokratischen Mitteln Widerstand leisten.

**Salzburger Komitee zur
Verteidigung der zwei-
sprachigen Schule in Kärnten**

Wider die
Vernunft

Die Einigung der drei Parteien SP/VP/FP steht in krassem Gegensatz zu einer sozial verantwortbaren Politik. Gegen den Willen der betroffenen „Minderheit“, unter Mißachtung von warnenden und kritischen Stimmen innerhalb der SP und zum Teil auch der VP selbst, und mit Ignorierung wissenschaftlicher Erkenntnisse wurde die Entscheidung zugunsten des „Pädagogenmodells“ gefällt.

Die erfolgte „Einigung“ widerspricht jeder Vernunft:

- Kein pädagogisches Argument spricht dafür – wohl aber kamen politisch-wahlaktische, opportunistische Überlegungen zum Tragen.

- Die Entscheidung wurde unter Ignorierung zahlreicher, qualitativ ausgearbeiteter wissenschaftlicher Analysen und Vorschläge – die wesentlich von der UBW ausgingen – getroffen.

- Die Position der ethnischen Minderheit, die von der Entscheidung unmittelbar betroffen wird, wurde zwar zur Kenntnis genommen, dann aber mißachtet. Die Vorgangsweise der Bundesregierung bzw. der „großen“ Bundessparteien, die sich von den Kärntner Landtagsparteien ihr Verhalten diktieren ließen, und die letztendlich einem deutschnational und minderheitenfeindlich motivierten Druck nachgegeben haben, wird schlimme Folgen für das politische Klima haben.

**Arbeitsgruppe Pädagogik
SiRV Bildungswissenschaften, Klgtf.**

Sofortige
Rücknahme

Die ÖH-Klagenfurt protestiert schärfstens gegen den Beschluß das sogenannte „Kärntner Pädagogenmodell“ im Bereich des Minderheitenschulwesens als Basis einer Gesetzesänderung anzunehmen.

Wir verweisen insbesondere darauf, daß die mehrmonatige, intensive Arbeit der am BMUKS eingerichteten Expertenkommission, die einen Zwischenbericht vorgelegt hat, von den drei Parteien hiermit als null und nichtig erklärt wurde und das ursprüngliche, sogenannte „Kärntner Pädagogenmodell“ beschlossen wurde. Damit wurde eine politische Lösung durchgedrückt, die gegen jegliche pädagogische und wissenschaftliche Argumentation verstößt.

Nun wurde auf Bundesebene dem Druck des deutschnationalen „Kärntner Heimatdienstes“, nachgegeben.

Wir weisen daher die Vorgangsweise der drei Bundesparteien als demokratiefördernd zurück, erklärt sich mit den Anliegen der Kärntner Slowenen solidarisch, fordert die Rücknahme des Beschlusses und die Wiederaufnahme von Verhandlungen.

ÖH Klagenfurt

Demokratie-
feindlich

Die Kärntner Mitglieder der Bundesexpertenkommission zu Fragen des Minderheitenschulwesens sind schockiert vom Umstand, daß die drei Kärntner Landtagsparteien ihr Trennungsmodell in Wien durchsetzen konnten. Auch die Bundesregierung scheint sich nun über alle pädagogischen Argumente hinwegsetzen zu wollen, denn dieses Modell ist gegen jede Verständigungsmöglichkeit, gegen die Zweisprachigkeit, gegen das interkulturelle Lernen und gegen die friedliche Gemeinsamkeit Kärnten – und damit auch gegen die Lehrplanziele der österreichischen Schule – gerichtet. Wir halten die Realisierung dieses politisch motivierten Modells für demokratiefeindlich, da seine Durchsetzung nur gegen den deklarierten Willen der Minderheit, und gegen die Auffassung der Mehrheit der betroffenen Bevölkerung, speziell gegen die der Lehrkräfte und pädagogischen Fachleute erfolgen kann.

Univ. Prof. Dr. Günther Hödl, Univ. Prof. Dr. Peter Gstettner, Univ. Ass. Dr. Vladimir Wakounig, Dr. Reginald Vospernik, Dr. Avgust Malle, Hofrat Dr. Pavle Apovnik, Franc Kukovica, Gabrijela Parlt, Hofrat Dr. Valentin Inzko

Erklärung des
jugoslawischen
Außenministers
zur Schulfrage

Anlässlich seines Staatsbesuches in Österreich gab der jugoslawische Außenminister, Raif Dizdarević (Bild oben), folgende Stellungnahme zur Minderheitenschulfrage bzw. zum Beschluß des Parteiengipfels, in Kärnten die Trennung durchzuführen, ab:

„In einem sehr offenen und freundschaftlichen Gespräch legte ich den Standpunkt Jugoslawiens zu dieser Frage dar. Ich wiederhole, daß wir in Jugoslawien über den Inhalt der Dreiparteieneinigung sehr unangenehm überrascht sind und daß wir erwartet haben, daß diese Frage nicht ohne die Minderheit und gegen ihre Interessen gelöst wird. Dies ist leider nicht geschehen, da der politische Kompromiß ohne die Minderheit und zu ihrem Schaden beschlossen wurde.“

Das schwerwiegendste Element dieser Absprache, die wir nicht annehmen können ist, daß eine Trennung nach sprachlichen Kriterien erfolgt. Eine Trennung jener, die gemeinsam leben, das gemeinsame Schicksal schaffen und die auch weiterhin gemeinsam leben werden. Wenn mit der Trennung einmal begonnen wird, kann niemand mehr sagen, wo sie enden wird.

Wir möchten nicht glauben, daß sich das demokratische Österreich für eine Lösung entscheiden könnte, die Elemente der Trennung beinhaltet. Wir möchten glauben, daß dieser politische Beschluß, wie er gefaßt wurde, nicht zum Gesetz wird. Wir meinen aber auch, daß der Beschluß nicht im Einklang mit dem Geist des Artikels 7 des Österreichischen Staatsvertrages steht.

Freundschaftlich stellen wir fest, daß es zwischen und verschiedene Bewertungen gibt, inwieweit der Artikel 7 des Österreichischen Staatsvertrages realisiert ist. Der österreichische Außenminister Dr. Mock, meint, er wäre realisiert, wir als Mitunterzeichner meinen, daß nicht in allen Elementen. Deshalb erachten wir es als notwendig, daß unsere beiden Länder im Geiste der Freundschaft in Zusammenarbeit diese Frage gemeinsam überlegen sollten. Wir haben vereinbart, daß ein solcher Dialog nützlich wäre.“

Sofortige Zurücknahme des
Dreiparteien-Beschlusses!

Die Hoffnung, daß Österreichs Regierende den deutschnationalen und antislowenischen Kräften in Kärnten nicht nachgeben würden, haben SPÖ, ÖVP und FPÖ auf ihrem Wiener Gipfel am 18. November niedergetrampelt.

Der Dreiparteienbeschluß – der zur Regierungsvorlage herangezogen werden soll – ist eine Kriegserklärung an das friedliche Zusammenleben der Volksgruppen in Kärnten – beschlossen von staatstragenden österreichischen Parteien am Vorabend des Gedenkjahres 1988 im Geiste jener, die zu Totengräbern der Freiheit Österreichs und der europäischen Völker wurden, und die in Kärnten die Minderheitenpolitik bestimmen dürfen.

Wir, Betroffene beider Nationalitäten, werden dies nicht ruhig hinnehmen. Wir fordern die Bundesregierung auf, den Dreiparteienbeschluß rückgängig zu machen. Das Überparteiliche Komitee zur Verteidigung der zweisprachigen Schule ruft alle demokratischen Kräfte in Kärnten auf, an der von den zentralen slowenischen Verbänden und vom Komitee veranstalteten Protestkundgebung am 27. November in Klagenfurt teilzunehmen und appelliert an die Solidaritätsgruppen in den Bundesländern, verstärkt eigene Protestakte zu setzen und Solidarität zu üben. Die nationale und die internationale Öffentlichkeit sollen wissen, wie die österreichische Regierung das Gedenkjahr 1988 einzuleiten sich entschlossen hat.

(Aus der Presseerklärung des Komitees zur Verteidigung der zweisprachigen Schule in Kärnten)

25. 11. – 1. 12.	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV LJUBLJANA 1	TV LJUB
SR	9.05 Srečni Luka; 9.30 Francoščina; 10.00 Šolska TV; 10.30 Naša mala farma; 11.55 Paradiž živali; 12.15 Le Pen – dokumentacija; 13.00 Mi; 13.30 Aktualno; 16.30 Zmajev čopič – lutkovna igra; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Perrine; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Mi; 18.30 Angel na zemlji; 19.15 Tedaj; 19.30 Čas v sliki; 19.57 Šport; 20.15 Življenja grenka sladkost; 21.45 Knjiga meseca; 22.22 Šport; 23.55 Nočni studio; 0.55 Aktualno.	16.00 Wurlitzer; 17.00 Kemija v vsakdanu; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Franz Xaver Brunnmayr; 18.30 Avstrija v sliki; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje aktualno; 19.30 Čas v sliki; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Avstrija 1 – dokumentacija; 21.45 Obrazi Evrope; 21.55 Stranski pogledi; 22.00 Čas v sliki; 22.22 Lovec čarovnic – film; 23.50 Petrocelli; 0.40 Aktualno.	10.00 Integrali; 10.40 Neveste prihajajo – drama; 16.10–23.25 Teletekst; 16.25 Videostrani; 16.40 Mozaik; 17.20 Kljukčeve dogodivščine; 17.40 Utonilo je sonce; 18.15 Pota odraščanja: Ljubezen pri sedemnajstih; 18.45 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.00 Obzornik; 19.12 Iz TV sporedov; 19.25 Zrno, vreme; 19.30 Dnevnik; 20.05 Film tedna: Ciklus brazilskega filma: Jubiaba; 21.50 Dnevnik; 22.05 Po sledih napredka; 22.45 Rezerviran čas; 23.25 Videostrani.	17.10 Dnevnik; 17.30 vstaja; 18.30 Risanka; 19.00 Koledar; 19.30 Znanstveni TV jutri; 21.45 Umetniški
ČE	9.05 Franz Xaver Brunnmayr; 9.30 Dežela in ljudje; 10.00 Šolska TV; 10.30 Avstrija 1 – dokumentacija; 12.00 Homo Tehnologus; 12.15 Klub seniorjev; 13.25 Mi; 13.55 Aktualno; 16.30 Am, dam, des; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Janoševa sanjska ura; 17.35 Black Beauty; 18.00 Mi; 18.30 Angel na zemlji; 19.15 Tedaj; 19.30 Čas v sliki; 19.57 Šport; 20.15 Tele as; 21.45 Lotostudio; 21.55 1-2-X; 22.22 Kar se je zgodilo jutri – film; 23.45 Equalizer – kriminalka; 0.30 Aktualno.	16.00 Wurlitzer; 17.15 Knoff-Hoff-šov; 18.00 Panoptikum; 18.30 Avstrija v sliki; 19.00 Čas v sliki; 19.30 Čas v sliki; 19.57 Znanje aktualno; 20.15 Notranjepolitični report; 21.05 Dynasty-Denverjevclan; 21.55 Stranski pogledi; 22.00 Čas v sliki; 22.22 Klub 2; aktualno.	9.25 Šolska TV: umetnostna zgodovina; 10.25 Svetovni pokal v smučanju – superveleslalom; 11.30 Junaki divjega zahoda; 15.25–23.05 Teletekst; 15.55 Mozaik – šolska TV; 16.55 Superveleslalom – posnetek iz Sestriera; 17.25 Miško Poleno; 17.40 Pisma iz TV klobuka; 18.25 Potrošniška porota; 18.45 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.00 Obzornik; 19.12 Iz TV sporedov; 19.25 Zrno, vreme; 19.30 Dnevnik; 20.05 Tednik; 21.10 Gosta Berling; 22.10 Dnevnik; 22.25 Manjšine – bogastvo Evrope.	17.10 Dnevnik; 17.30 črke – kviz; 19.00 Dnevnik; 20.00 Na 20.45 Poročila; 20.55 igrišč; 21.10 Dokumentar
PE	9.05 Pan optikum; 9.30 Ruščina; 10.00 Šolska TV; 10.30 Življenja grenka sladkost; 10.00 Rogovje – risanka; 12.10 Notranjepolitični report; 13.00 Mi; 13.30 Aktualno; 16.30 Am, dam, des; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Pustolovščine družine Metzger; 17.30 Baker Street Boys; 18.00 Mi; 18.30 Angel na zemlji; 19.15 Tedaj; 19.30 Čas v sliki; 19.57 Šport; 20.15 Derrick – kriminalka; 21.20 Vstopiti – četrt ure ORF-a; 21.35 A Chorus Line na Dunaju – oddaja o potovanju uspešnega musicla.	16.00 Wurlitzer; 16.45 Cena oblasti; 17.30 Mrtvo morje – dokumentacija; 18.00 2X7 – tedenski pregled TV programa; 18.30 Avstrija v sliki; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje aktualno; 19.30 Čas v sliki; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Čemu kmetje? – dokumentarna oddaja; 21.20 Zadeva: Slovenija – reportaža; 21.50 Stranski pogledi; 22.00 Čas v sliki; 22.22 Adios Gringo – western; 23.55 Zasišanje – film; 1.20 Aktualno.	8.25 Tednik; 9.25 Po sledih napredka; 10.25 Svetovni pokal v smučanju – superveleslalom; 11.30 Gosta Berling; 14.45–1.05 Teletekst; 15.00 Videostrani; 15.15 Tednik; 16.15 Po sledih napredka; 17.05 Svetovni pokal v smučanju – superveleslalom; 17.35 Pravljičica o carju Saltanu; 17.50 Super stara mama; 18.15 Za učinkovito umsko delo; 18.45 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.00 Obzornik; 19.12 Iz TV sporedov; 19.30 Dnevnik; 20.05 Festival revolucija in glasba; 21.00 Planet Zemlja.	17.10 Dnevnik; 17.30 18.30 Risanka; 18.45 Domači ansambli; 19.30 Dnevnik; 20.05 bena oddaja; 20.45 Legenda o suramski En avtor – en film.
SO	9.05 Angleščina; 9.35 Francoščina; 10.05 Ruščina; 10.35 Kaj se je zgodilo jutri; 12.00 Nočni studio; 13.00 Mi; 14.35 Ave Marija – film; 16.00 Pinocchio; 16.25 Okoli sveta; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Risati – slikati – oblikovati; 17.30 Pika Nogavička; 18.00 Mi; 18.30 Nogomet; 19.00 Veselo v soboto; 19.30 Čas v sliki; 19.57 Šport; 20.15 Stavim, da...; 22.10 Yes minister; 22.35 Rockpop in koncert; 0.35 Serie Rose – zabavna oddaja; 0.05 Aktualno.	12.30 Svetovni pokal – slalom za ženske; 14.55 2X7 – pregled tedenskega sporeda; 16.00 Visoka hiša – oddaja iz parlamenta; 17.00 Draga družina; 17.45 Kdo me hoče?; 18.00 Trailer – nasveti za ljubitelje filmov; 18.30 Avstrija v sliki; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje aktualno; 19.30 Čas v sliki; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Moč leguana – film; 22.10 Šport; 22.40 Vprašanje kristjana; 22.45 V mreži nasilja – film; 0.20 Dvoboj v Soccorri – western; 1.40 Aktualno.	8.00–0.35 Teletekst; 8.15 Videostrani; 8.25 Radovedni taček; 8.40 Pamet je boljša kot žamet; 8.45 Kljukčeve dogodivščine; 9.00 Utonilo je sonce; 9.35 Pravljičica o carju Saltanu; 9.55 Svetovni pokal v smučanju – slalom; 11.00 Zbiramo star papir; 12.00 Mesta; 12.30 Glasbena oddaja; 12.55 Slalom – prenos; 14.00 Videostrani; 14.35 Mladinski film; 16.30 Kulturna dediščina; 17.00 DP v košarki – Zadar: Jugoplastika; 18.25 Na zvezi; 18.45 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.00 Knjiga; 19.30 Dnevnik.	14.35 Jugoslavija, oski film; 16.40 V reg Čarovnik iz Oza – ameriška nadaljevanja na zaslonu; 20.55 P 21.50 Feljton; 22.40 ski komentar.
NE	9.05 Zadnji kralj v osrčju Afrike – dokumentacija; 9.50 Dežela gora; 10.35 Tedenski pregled; 11.00 Ura tiska; 12.00 Orientacija; 12.30 Hello Austria, hello Vienna; 13.00 Mi; 13.30 Obrazi Evrope; 13.40 Poslan je vsak – dokumentacija; 14.40 Tedaj; 14.45 Moja soba postaja harem; 16.10 Jakob in Elizabeta; 16.15 Poročila za otroke; 16.25 Otroci Bullerbūja; 16.50 Ena, dve ali tri; 17.35 Helmi – otroški prometni klub; 17.40 X-Large; 19.30 Čas v sliki; 20.15 15 let „Luč v temo“; 21.35 Častivredna družina.	9.05 Neighbours – prepri o posesti rože; 9.15 Cobra – film; 10.00 Joseph Haydn – življenje, delo in smrt; 12.00 Športno popoldne; 15.45 Donava v notah – dokumentacija; 16.45 Zgornejavstrijške adventne pesmi; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Mi specialno; 18.25 Poglej in zadeni; 18.30 Avstrija v sliki v nedeljo; 18.55 6 iz 45 – žrebanje lota; 19.00 Čas v sliki; 19.48 Primer za ljudskega tožilca; 20.15 Prizorišče dejanja – kriminalka; 21.50 Sedem dni športa; 22.22 Led ob slogu – trdna prijateljica – film.	7.40–0.05 Teletekst; 7.55 Videostrani; 8.05 Živ žav; 9.00 Ob prazniku; 9.55 Svetovni pokal v smučanju slalom; 12.55 Slalom – 2. tek; 14.00 Na zvezi; 15.00 Poznate Jugoslavijo? 16.30 Domači ansambli: Ansambel Tonija Hervola; 17.05 Dirka za bombo; 18.45 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.00 Kino; 19.12 Iz TV sporedov; 19.25 Zrno, vreme; 19.30 Dnevnik; 20.00 Jugoslavija danes – dokumentarna oddaja; 21.35 Zdravo; 22.55 Vuk Karadžić; 23.55 Videostrani.	8.55 Poročila; 9.00 Oddaja resne glasbe; dokumentarna serija; dost; 19.00 Rep Velež; Hajduk; 19.30 20.25 Mali koncert; Strindberg; 22.00 oddaja; 23.00 TV ga
PO	9.05 Spencerjevi piloti; 9.50 Rdečelične želve; 10.00 Šolska TV; 10.30 Moja soba postaja harem – film; 12.00 Visoka hiša – oddaja iz parlamenta; 13.00 Primer za ljudskega tožilca; 13.30 Aktualno; 16.30 Am, dam, des; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Zgodbe slik; 18.00 Mi; 18.30 Angel na zemlji; 19.15 Otroci pripovedujejo; 19.30 Čas v sliki; 19.57 Šport; 20.15 Šport v ponedeljek; 21.15 Miami vice; 22.00 Fronta na ledu in v skalah; 22.45 Lovec podgan – opera; 1.45 Aktualno.	12.30 Svetovni pokal – slalom za ženske; 16.00 Wurlitzer; 17.30 Telekoleg – fizika; 18.00 Lindens-trahe; 18.30 Avstrija v sliki; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje aktualno; 19.30 Čas v sliki; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Klinika v Schwarzwald; 21.00 Tedaj; 21.08 Mojstri kuhajo; 21.15 Šiling – gospodarski magacin; 21.50 Stranski pogledi; 22.00 Čas v sliki; 22.22 Zadnja izdaja – film; 0.10 Orkester; 0.35 Aktualno.	8.35–23.40 Teletekst; 8.50 Videostrani; 9.00 Kaj mora sova opraviti jeseni; 9.25 Super stara mama; 9.55 Svetovni pokal v smučanju – slalom; 11.00 Vrnitev v paradiz; 11.45 MPZ Zagorje; 12.15 Zrcalo tedna; 12.55 Slalom (Ž); 14.00 Melodije za vse čase – Vransko 87; 14.30 Radovedni taček; 14.45 Pamet je boljša kot žamet; 14.50 Znak; 15.20 Čas brez pravilj; 17.05 Dirka za bombo; 18.45 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.00 Pod drobnogledom; 19.12 Iz TV sporedov; 19.25 Zrno, vreme; 19.30 Dnevnik.	17.10 Dnevnik; 17.30 oddaja; 17.45 Otroci športu; 19.30 Dnevnik politična oddaja; 20.05 danes, jutri; 21.05 film; 22.35 Znanstveni
TO	9.05 Avstrija v sliki; 9.30 Angleščina; 10.00 Šolska TV; 10.30 Ave Marija – film; 11.55 Skedenj – nadaljevanje; 12.05 Šport ob ponedeljkih; 13.00 Mi; 13.30 Aktualno; 16.30 Am, dam, des; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Čebelica Maja; 17.30 Oddaja z miško; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Mi; 18.30 Angel na zemlji; 19.15 Otroci pripovedujejo; 19.30 Čas v sliki; 19.57 Šport; 20.15 Univerzum; 21.00 Poglej in ugani; 21.07 Dallas – serija; 21.55 Superflip; 22.22 Nekega dne...; 0.10 Aktualno.	16.00 Wurlitzer; 17.00 Šolska TV; 17.30 Orientacija; 18.00 Srečni Luka; 18.30 Avstrija v sliki; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje aktualno; 19.30 Čas v sliki; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Kaj sem? 21.00 Poglej in zmagaj; 21.07 Zunanjepolitični report; 21.55 Stranski pogledi; 22.00 Čas v sliki 2; 22.22 Klub 2, Aktualno.	10.00 Šolska TV: Kemija, naravoslovje, zobozdravstvo, jezikovni utrinki; 11.10 Angleščina XXV; 11.40 Francoščina VIII; 16.05–22.30 Teletekst; 16.20 Videostrani; 16.35 Mozaik – ponovitev; 17.45 Zbirajmo star papir; 18.45 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.00 Obzornik; 19.12 Iz TV sporedov; 19.25 Zrno, vreme; 19.30 Dnevnik; 20.05 I. Matić: Neveste prihajajo; 21.25 Integrali; 22.05 Dnevnik; 22.20 Klub 2; 23.20 Videostrani.	20.00 Kvaliteta življenja; oddaja; 20.30 Zre bogastvo Evrope.

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE
18.10–19.00

Torek, 24. 11.
Ob začetku smučarske sezone...

imena: Hodiše in okolica (A. Feinig)

Sreda, 25. 11.
Narodno-zabavna glasba
Večerna 21.00–22.00
M. Bačko: Martin Krpan 100-letnica smrti pisatelja Frana Levstika (I. Virnik)

Sobota, 28. 11.
Duhovni nagovor (dekan P. Kassl)
Voščila (M. Hartmann)

Nedelja, 29. 11.
Po sledovih Maksimilijana, zadnjega viteza - Martin Hobel v Mehiki

Četrtek, 26. 11.
Rož–Podjuna–Zilja

Ponedeljek, 30. 11.
Advent

Petek, 27. 11.
Domača in ledinska

Torek, 1. 2.
Dr. Pavle Zablatnik – 75.

Sreda, 25. 11. 1987 ob 21.00 uri

100 let smrti Frana Levstika

Večerni slovenski spored je tokrat posvečen slovenskemu pisatelju Franu Levstiku ob 100-letnici njegove smrti. Rokopis za oddajo je pripravil Ivan Virnik. Po spominskem zapisu, ki je namenjen Levstikovi osebnosti, pa bo na sporedu njegova povest Martin Krpan, ki jo je po nastopu mariborskega igralca Marjana Bačka za slovenski oddelek koroškega radia priredil Miha Vrbinč, ki je to oddajo tudi uredil.

Nedelja 29. 11. 1987

Po sledih Maksimilijana – zadnjega viteza

Martin Hobl doma iz Bilnjovsa pri Bilčovsu je pripravil potopis o tritedenskem potovanju po Mehiki. Predstavil nam bo deželo, ki je polna nasprotij ter pripovedoval o doživljajih v pragozdu in pri Indijancih ter predstavil tudi izvorno mehiško glasbo.

SLOVENSKI VESTNIK

Naročam „Slovenski vestnik“ da mi ga pošljete

Ime in priimek

naslov

pošta

Obvezujem se, da bom naročnino (250 šilingov letno) redno plačeval(a) in prosim, da mi pošljete

(kraj in datum)

VESTNIKOVA

REVIJA

NOV. 87

Dvojezični božiček Dunajčanom!

Zdaj torej božično drevo iz dvojezične občine Sele le stoji sredi Dunaja kot uradni poklon zvezne dežele Koroške prebivalcem avstrijskega glavnega mesta.

Koliko je bilo razprav glede tega drevesa – seveda ne na Dnaju, zato pa tem bolj živahnih na Koroškem samem, saj so se poleg občanov Himmelberga čutili užaljene vsi „pristni“ Korošci. S strani deželne vlade so namreč najprej to „čast“ poverili občini Himmelberg, če pa verjamemo koroškemu dnevnemu tisku, je menda taista vlada takorekoč v zadnjem trenutku prešla Himmelberg in dodelila „častno nalogo“ občini Sele.

No, Selani so bili te častne naloge seveda veseli, saj Koroška lahko vošči Dunajčanom vesel božič s koroško smreko le vsakih deset let. Prav zaradi tega pa je nekatere „pristne Korošce“ zmotilo dejstvo, da so letos na Dunaju postavili menda dvojezično drevo. Kakšen škandal? Kakšna provokacija? Še prav ob dejstvu, da so le nekaj dni po postavitvi na Dunaju sklenili ločitev otrok na Koroškem...

Vesel božič in mirne praznike...

stran 2

„Pot miru“
na bivši
frontni
liniji

stran 3

Pred 60. leti
je umrl
Matija
Prosekar

stran 4

Za našo
mladino
in za
otroke

stran 5

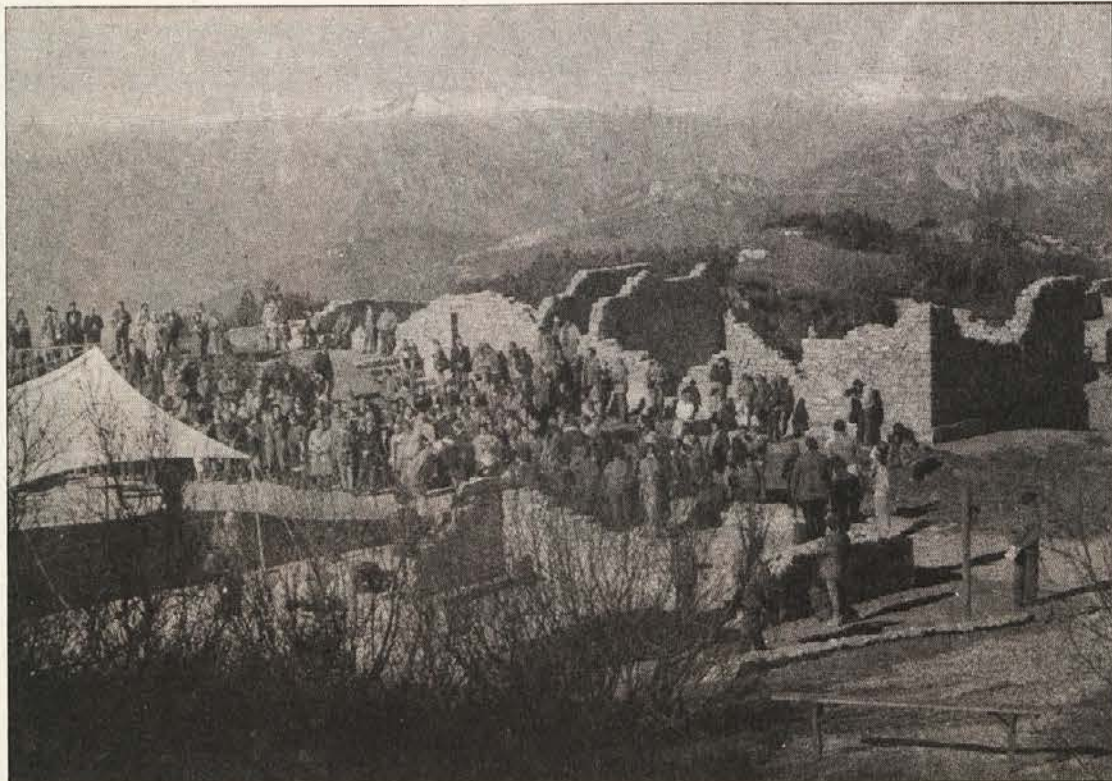
Letošnji
„Intart“:
Koroška
dominanca

stran 7

Miklova
Zala ni
bajka
prelestna

Živimo v času, ko si ljudje vedno bolj želimo miru. Stres, avtomobilske kače, nezdravo okolje industrijskih krajev in mest so povod, da so se ljudje začeli zatekati v mirnejše kraje, v gorski svet. Zlasti po zadnji vojni so začeli ustanavljati planinske transverzale. Eno takšnih, imenovano „Sentiero dela Pace“ – „pot miru“ so pred nedavnim slavnostno odprli na vrhu gore Monte Zugna (1864 m) nad mestom Roveretom ob reki Adiči v avtonomni provinci Trento v severni Italiji.

V Trenti: 'Pot miru' na nekdanji frontni liniji

Piše LUBO URBAJS

Poleg običajne naloge planinskih transverzal – povezovati med seboj najlepše gorske oziroma naravne privlačnosti – ima „Sentiero dela Pace“ še dodatno pomembno zgodovinsko vlogo – seznanjati transverzalne s tistimi kraji, ki so v prvi svetovni vojni doživljali najstrašnejše vojne grozote. Kar 300 kilometrov je te poti, ki se vleče od gorskega prelaza Passo del Tonale (Silfser Joch) do Marmolate in ki predstavlja del nekdanje italijansko-avstrogrške frontne linije.

Na poti s Silfser Jocha do Marmolate si torej kot transverzalec soočen s strašnimi posledicami prve svetovne vojne: razbitimi bunkerji, jar-

ki, bodečo žico ..., hkrati pa tudi s fantastično gorsko naravo; z zelenimi dolinami, plavimi jezери in z belim snegom pokritimi ledeniki in vrhovi. Najvišji vrh, ki ga prekoramo na tej „poti miru“ je z večnim ledom obdani 3859 m visoki Gran Zebru, ki je bil tudi najvišje ležeče bojišče prve svetovne vojne. Za manj izurjene planince, ki niso kos nekaterim nevarnostim te poti, so na razpolago manj težke alternativne smeri, tako da na tej poti pride lahko vsak na svoj račun.

Izvedbo tega velikega podviga gradnje poti miru v glavnem omogočajo ljubitelji narave, torej ljudje, ki jim ljubezen do narave ter občutek za mir in sožitje med narodi, nekaj pomenita. Na obeh straneh fronte so bili v prete-

klosti predvsem planinci tisti, ki so največ pretrpeli; vemo pa tudi, da so pred leti bili med prvimi, ki so po končani vojni vihri spet navezali medsebojne s stike in tako pomagali ustvarjati medsebojno zaupanje, tako da so nekdanji sovražniki spet postali prijatelji.

Preteklost je bila v teh krajih, kjer poteka transverzala, res kruta, vendar zato ni vzroka, da bi se jih ogibali; nasprotno, vrnimo se tja, tokrat pač z novimi, plemenitimi nameni, da ohranimo mir!

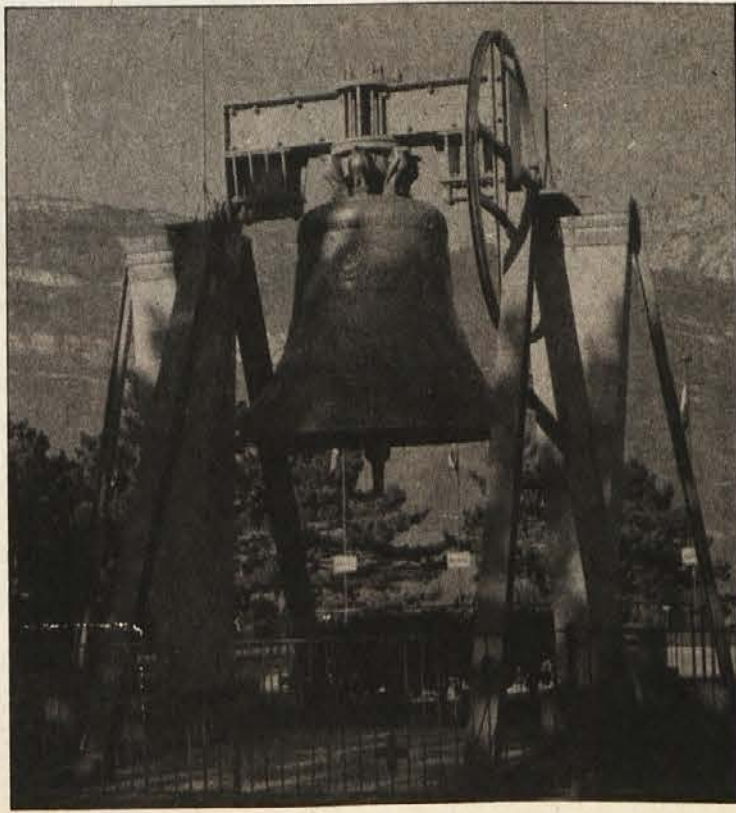
Ravno danes, ko človeštvo na žalost spet doživlja porast nasilja, naj „Sentiera dela Pace“ nudi pomemben prispevek za razmišljanje, kako priti do miroljubnejšega sožitja našega človeštva. To ni samo pobožna želja, temveč poziv, ki ga moramo vzeti resno.

Ko bo „pot miru“ dokončno gotova, velik del je že markiran, bodo izdali vodnike z navedbo prenočitvenih možnosti (planinske kočice, gostilne, hoteli ...). Za v bodoče pa imajo v načrtu, to pot podaljšati še do Sardinije

in Vidma. Kot posebnost te poti naj omenimo, da bodo na vsakih 7 do 8 kilometrov poti uredili počivališča, opremljena s klopami, koši za smeti in smerokazi. V pred kratkim izdani, lepo ilustrirani dvojezični (italijansko-nemški) brošuri z naslovom „Sentiero dela Pace – Friedenspfad“ najdemo med drugim sledeče vrstice: „Če hočeš planinski poti miru vsaditi srce, potem more to srce biti samo mesto Rovereto“. Res je tako. To mesto z okolico na jugu avtonomne province in na najjužnejšem območju poti, daje s svojimi dejavnostmi res vtis, da pomen zgornjih vrstic niso prazne besede. Iz mesta Rovereto so namreč izšle številne pobude v smislu prizadevanj za ohranitev miru. Tako so nad mestom zgradili veličasten spomenik v obliki mogočnega zvona, imenovan Campana dei canduti, posvečen padlim vojakom, vlit iz topov 19 držav, ki so bile udeležene v prvi svetovni vojni. Ta veličastni spominski areal, ki ga na visokih drogovih obrobijo zastave držav celega sveta, je v teku časa

postal Meka številnih obiskovalcev, ki prihajajo od vsepovsod, da počastijo spomin padlim žrtvam z željo, da se ohrani mir. Kraj tisoč metrov višje, tik pod vrhom že omenjene Zugne, kjer so bile v prvi svetovni vojni hude borbe, na katere spominjajo ostanki utrd in podzemski rovi, so prav tako preuredili (rove razsvetljuje elektrika) v nekakšno svetišče, ki opominja, da se vojne grozote ne smejo več ponoviti. Prav ta kraj, tik pod skoraj 1900 metrov visoko Zugno, pa je bil tudi prizorišče slavnostne otvoritve „poti miru“, ki so jo popestrili s petjem, godbo in s številnimi govori. Naj še naglasim, da so bile v okviru otvoritvenih slovesnosti še razne druge prireditve (fotografija, šport itd.), ki so se vzporedno odvijale v Trentu, glavnem mestu avtonomne province. V Trentu je bil tudi sprejem za zastopnike dežel in držav območja Alpe-Jadran. Ob tej priložnosti so govorniki izrazili željo, da bi v čim večjem številu obiskovali pot miru in s tem prispevali svoj delež k uresničitvi nje-nega plemenitega cilja – prizadevanja za mir.

Kdor bo prehodil pot miru, bo občutil kako lepa je narava in kako nesmiselna je vojna, o kateri pričajo številni ostanki vojni objektov. To oboje pa naj bo spodbuda, da se za mir res izplača boriti in prenašati tudi žrtve. Ko že poročamo o tej mogočni planinski poti miru, v tej zanimivi gorski pokrajini Trento, ne moremo mimo tega, da ne bi omenili tudi sorodne imenske povezave s Trento v Zgornjesoški dolini v Sloveniji. Ta imenska sorodnost menda ni slučajna – pravijo, da so se pred stoletji v Trento naselili knapi iz italijanske Trente, da bi kopali rudo. No, in tako naj bi ta dolina ob zgornji Soči po le-teh dobila ime Trenta. Naj bo kakorkoli, dejstvo pa je, da prebivalce obeh Trent družijo skromnost, velika ljubezen do gora ter želja po vsesplošnem miru.

Matija Prosekar: Boril se je za pouk v materinščini

VINKO WIESER

„Ker ljudska šola le na podlagi maternega jezika zaželeni sad obroditi zmore, zato sklenemo podpisani naprositi visoki c. kr. deželni šolski svet v Celovcu, naj našo šolo tako uredi, da se ima na dvo-razredni ljudski šoli v Kotmari vasi, katero obiskujejo samo le slovenski otroci, njih materni jezik, to je slovenščina rabiti kot izključljivi poučni jezik pri vseh od šolske postave predpisanih učnih predmetih skoz celih osem šolskih let.“

Tako je leta 1892 kotmirški občinski svet pod vodstvom župana Matije Prosekarja utemeljeval zahtevo po ljudski šoli v slovenskem materinem jeziku. Na seji je bil sklep sprejet soglasno, navzoči pa so bili župan Matija Prosekar, vsi trije svetovalci in osem odbornikov „z enim virilnim glasom“. S sklepom so občinski odborniki podkrepili zahtevo šestintridesetih kotmirških posestnikov, ki so že leto prej (1891) zahtevali šolo s poukom v materinščini.

Šolske oblasti so upravičeno željo kmetov in občine zavrnilo, čeprav so šolo obiskovali le otroci s slovensko materinščino. Oblast je vztrajala na ponemčevalni utrakvistični šoli.

Omenjeni občinski sklep iz leta 1892 je le eden izmed samozavestnih dejanj narodnega in kulturnega delavca Matije Prosekarja s Plešivca nad Kotmaro vasjo, tistega Prosekarja, ki ga tedaj niso poznali

samo na Koroškem, temveč tudi drugje po Slovenskem.

Vsestransko ustvarjalni Matija Prosekar (p. d. Razaj) je imel izoblikovan čut za gospodarske, kulturne in narodnostne potrebe slovenskega prebivalstva in je sčasoma postal osrednja oseba vseh narodnostnih prizadevanj južno od Celovca.

Ob njegovi smrti je v kolektoru Družbe sv. Cirila in Metoda (CMD) (1928) Jaka Špicar o Matiji Prosekarju med drugim napisal: „Na tej skupščini (na ustanovnem občnem zboru CMD v Kotmari vasi, 1888) je Prosekar nastopil kot pooblaščenec glavne družbe in pojasnil družbeni pomen v boju proti nemškemu Schulvereinu, ki je bil iz Nemčije in od avstrijskih Nemcev dobro denarno podprt in je s svojim raznarodovalnim delom hotel tirati v propast ves slovenski živelj.“

Vplivnost Matije Prosekarja potrjuje tudi število 167 članov CMD v Kotmari vasi.

Vse do prve svetovne vojne je bil Matija Prosekar izredno aktiven član slovenske narodne skupnosti in se kot župan izkazal kot dober poznavalec potreb prebivalstva. Tudi po dobi županovanja, tik pred izbruhom svetovne vojne, ko je drugod zaradi gospodarske krize in germanizacijskega pritiska vladalo pravo narodno mrtvilo, je bil občni zbor Ciril Metodove družbe v Kotmari vasi še vedno „pravi narodni tabor“. Svoj izreden profil pa je Matija Prosekar opredelil v letih okoli 1900 tudi s svojim

političnim oddaljevanjem od slovenskega klerikalnega in zblizevanjem z liberalnim taborom.

Znan je tudi njegov večletni spor z oblastmi zaradi svojega imena: vztrajno je uporabljal slovensko obliko „Prosekar“, čeprav mu je okrajno glavarstvo določilo, naj se podpisuje s „Pressegger“. Ta birokratsko-politični boj je trajal celo desetletje!

Ko mu v mirnem času niso mogli do živega, so ga oblasti preganjale za časa prve svetovne vojne. „Iz jeze, da se je tik Celovca dvignila po nemali zaslugi Prosekarjevi slovenska trdnjava, ki je vplivala na vso okolico, so si nemčurji na kratko izmislili veleizdajo, ki jo je po njihovi ovadbi zakrivil Prosekar“, piše v omenjenem poročilu Jaka Špicarja.

1916 so ga obtožili zaradi „motenja javnega reda“. Leto prej je namreč – je menilo sodišče – pozival ljudi, naj vojaškim oblastem ne oddajajo več žita, ker se bo vojna tako prej končala! (Z današnjega vidika bi ga oblasti morale posthumno razglasiti za borca za mir!). Bil je obsojen na smrt z ustrelitvijo. Toda izvršitev kazni se je zavlekla do amnestije; kazen so spremenili v večletno ječo, iz katere ga je rešil razpad monarhije.

Trpljenje v zaporu je moža oslabilo, zbolel je na želodcu. Po plebiscitu je kmetijo kmalu predal sinu Tomažu (prvem predsedniku Izobraževalnega društva Gorjancev) in se docela umaknil v zasebno življenje.

Pred 60. leti je umrl koroški Slovenec Matija Prosekar
Matija Prosekar (* 1860, umrl 4. nov. 1927) je bil posestnik velike kmetije na Plešivcu nad Kotmaro vasjo in lesni trgovec. Vse življenje se je neustrašeno boril za politično in gospodarsko osamosvojitve slovenskega življa na Koroškem.

Bil je med ustanovitelji slovenskega Katoliško-političnega in gospodarskega društva za Koroško (1890). V domači občini je spodbudil delovanje moškega pevskega kvarteta Gorjancev (1885). Ustanovil je krajevno podružnico Ciril Metodove družbe. Med 1892 in 1897 je bil med ustanovitelji „Hranilnice in posojilnice v Kotmari vasi“. 1919. leta pa je botroval ustanovitvi Izobraževalnega društva Gorjancev. Bil je tudi v nadzornem odboru Zveze koroških zadrug. Kot tak se je udeležil številnih taborov in ljudskih zborovanj.

NA POLICAH KNJIGARNE DRAVA-NAŠA KNJIGA SMO NAŠLI

začetkom druge svetovne vojne v letih 1939–40. Brizanten dokument, ki ima danes ob aktualnih narodnostnih problemih še vedno ali spet veliko veljavo. Založila Slovenska matica v Ljubljani, cena 198 šil.

Črtomir Zorec: PO PREŠERNOVIH STOPINJAH

Avtor knjižice je upokojeni kustos kranjskega Prešernovega muzeja, ki je več desetletij zbiral gradivo o pesnikovem življenju iz zapisanih virov in iz pripovedi potomcev Prešernovih sodobnikov. Izredno zanimivi teksti, ki nam približajo Prešerna kot zasebnika. Knjiga je predelana, dopolnjena ponatis, ki bo nagovoril krog bralcev, ki pozna pesnikovo poezijo, njegovega življenja pa ne. Izdalo Časopisno podjetje Glas Kranj, cena 54 šil.

ROŠLIN IN VERJANKO, zbirka Aleph / 10

Krajša proza štirinajstih avtorjev na temo stare slovenske balade o Rošlinu in Verjanku; tematika služi sodobni problematiki le v simbolih. Književna mladina Slovenije, Ljubljana, cena 96 šil.

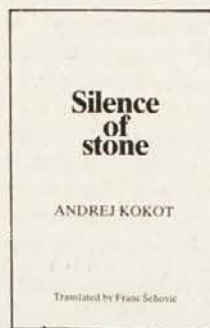
Anton Fuchs: DESERTEUR (Dezertjer)

Pričujoči roman je pretresljiva pripoved o človeku, ki hoče sredi vojne in njene nečlovečnosti živeti svoje življenje prav zato, ker se čuti soodgovornega v svetovni moriji in zato dezertira. Knjiga ni zgolj obtožba vojne; bralca privede do razmišljanj o moralnih vrednotah, ki so v izjemnih časih obrnjene na glavo, ... „ker ima militarizem še vedno dobro vest na svoji strani.“ V nemščini. Založba Alekto, Celovec.

Peter Sichrovsky: SCHULDIG GEBOREN (Rojeni s krivdo)

Otroci nekdanjih Hitlerjevih zločincev, ki morajo živeti s krivdo staršev. Avtor se ne ukvarja z dejanji med vojno, pač pa z odnosom poveljnih generacij do zločincev, s katerimi si je v najbližjih človeških odnosih. Paleta reakcij teh potomcev sega od popolnega odklanjanja staršev do poskusov opravičevanja in bagateliziranja dogodkov; na vsak način pa so ti otroci na ta ali oni način žrtve svojih staršev. Fašistoidna miselnost v nekdanjih nacističnih družinah živi dalje... V nemščini. Založba Kiepenheuer & Witsch.

Andrej Kokot: Silence of stone

Kokotova zbirka Silence of Stone je prevod njegovih najzrelejših pesmi v angleščino. Prevajalec je Franc Šekovič, Slovenec, ki živi v Kanadi, tudi sam pesnik, filmski delavec, prevajalec, poučuje filmsko, video in gledališko umetnost na srednji šoli.

Leta 1979, ko je pri Cankarjevi založbi izšla Kokotova zbirka Kamen molka, se je slovenski literarni svet zavedel umetniške prepričljivosti avtorjeve vezane besede, zbirka je požela izključno dobre kritike.

Kokotova univerzalnost je prav v tem, da je tako zelo

individualen. Svojo bol izraža v pesmi in mu je prav malo mar, če bo pri tem komu gladil dušo ali pa jo prizadel. Zato ni niti najmanj presenetljivo, da si je prevajalec izbral prav Kokota, da ga predstavi angleškogovorečim bralcem, da jim preko pesnika približa zgoščeno slovensko bolečino, rahločutnost in vztrajnost v življenjskem poslanstvu.

V knjigi je objavljeno tudi pismo Petra Handkeja avtorju, v katerem med drugim piše: „... Ne nagovarjajo le slovensko ljudstvo, marveč tisto pozabljeno, zgubljeno ljudstvo v vsakem posamezniku, kjerkoli že... Zaradi tega je čudovito, da so Vaše pesmi prišle v drug jezik, in so ob tem, zdi se mi, tudi pravilno prevedene: prosto, zvesto, ohranjujoč vašo jezikovno tišino. Tako se z Vami pristržno veseli vaš Peter Handke.“

S Handkejem se iskreno veseli tudi koroška javnost, ki ceni Kokotovo poezijo.

Milan Kleč: LASJE

Zbirka absurdnih, nenavadnih zgodb, napisanih v presenetljivo vsakdanjem jeziku. Poslastica za ljubitelje avantgardne literature in humorja, nič za nežne dušice. Založba Partizanska knjiga, Ljubljana.

Bogo Grafenauer: SLOVENSKO NARODNO VPRAŠANJE IN SLOVENSKI ZGODOVINSKI POLOŽAJ

Pričujoča knjiga je zbirka avtorjevih člankov, ki so izhajali v različnih publikacijah tik pred

Ste tudi tako korajžni, otroci?

Lučke na hribih vabijo

Mračen zimski popoldan. Bele snežinke plešejo po zraku. Zdaj so pokrile že polja in travnike in smreke so dobile bele klobuke. Otroci se v gručah vračajo iz šole. Nebo se je spustilo nizko. Tema se vedno bolj gosti. Kmalu se morajo razkropiti po hribih. Vsak zleze na svojo pot, ki je že zametana. Skozi kmečka okna se razliva svetloba kot semafor. A otrokom se zdijo ta popoldan domovi in lučke zelo daleč.

Jakec hodi v tretji razred. Velik deček je. A danes se mu le škornji zajedajo v mehak sneg in vedno teže leze v hrib.

„Hm, si reče, hiša je prirasla za zemljo, torej ne more do mene. Jaz, ki se lahko premikam, moram k njej.“

Nenadoma mu zastane korak. Velika temna gmota se pomika proti njemu. Že hoče zavpiti, a mu glas ne pride iz grla. Bližajoča se pošast zalaja s svojim globokim glasom.

„A ti si, Karo!“ se je razveselil prijaznega dolgodlakega psa, ki se mu je dobrikal. Potem je pes hlačal pred njim in mu utiral gaz. Tam daleč se je premikala drobna lučka, kakor kresnička. Nekdo se bliža z baterijo.

„Jakec!“ se je zarezal glas v mehko puhasto belo pokrajino.

„Tu sem, mama! Karo me vodi!“ je veselo odvrnil in otrl mokre snežinke z obraza in koračil za svojim prijateljem.

Karolina Kolmanič

V naši ulici je samo en Valentin. Včasih nam je to čisto zadosti, največkrat pa še preveč. Ta naš edini Valentin ima namreč poseben dar: zna biti hkrati povsod, vse videti, vse narediti. Nam se zato zdi, da imamo v svoji ulici ne enega, ampak sto pravih Valentinov.

Na primer včeraj . . .

Včeraj se je Valentin šele komaj prebudil in si z dvema prstoma otrel krmežljave oči, pa je že stekel na ulico. Tako naredi vsak dan. Hoče prej ko prej zvedeti, ali se ni ponoči, ko ga ni bilo na cesti, zgodilo kaj pomembnega, kaj posebnega, kaj takega, kar mora in mora videti. In verjmite li ne, Valentin vsako jutro odkrije kaj novega. Če pa nikakor ne more nič odkriti, si pa sam izmisli.

Tako je bilo na primer tudi včeraj . . .

Valentin je šel po ulici, žvižgal, gledal na levo in desno in je ustavil pred hišo tete Lenke. Pozorno je ogledoval črnega mačka, ki se je sončil na oknu, in močno potrkal na hrastova vrata.

„Kaj bo dobrega, Valentin?“ je nezaupljivo vprašala teta Lenka, ko je odprla vrata. „Pa ne, da si že spet užagal kaj takega, česar bi ne bilo treba?“

„A jaz?“ se je na vso moč iz srca začudil Valentin. „Od kod neki taka misel?! Jaz sploh nisem nič naredil, zato pa vaš maček . . .“

„Moj maček?“ je takoj v skrbeh pohitela teta Lenka. „Govori, fant, kaj je z njim?“

„Vaš maček“, je rekel Valentin in skrbno odmerjal vsako besedo, „vaš maček ima rumene pege“.

„Kratko in malo ni mogoče“, se je zmedeno nasmehnila teta Lenka. „Moj maček je črn, od vrha uhljev pa do konca repa. Najbolj črn maček v ulici“.

„Res je“, je ljubeznivo pokimal Valentin. „Še do prejle je bil najbolj črn maček na svetu. Potem pa so se mu, kdo bi vedel, zakaj, v črnem

krznu zasvetile rumene maroge. In če prej ko mogoče, ne napravite konec tej nepričakovani nesreči, bo vaš maček čisto porumenel. Da bo rumen kakor rumenjaki, rumen kakor Rumeno morje, rumen kakor trobentica spomladi.“

„Ne!“ je kriknila teta Lenka. „Samo tega ne!“

„Storite kaj“, je predlagal Valentin. „Prej ko mogoče, tem bolje, Jok še nikomur ni nič pomagal“.

„Kaj naj naredim?“ je brez glave vprašala teta Lenka. „Se da kaj pomagati proti rumenim pegam?“

„Pokličimo veterinarja“, je svetoval Valentin. „Ta bo

menda že vedel, kako se to pozdravi“.

„Steci!“ ga je poprosila teta Lenka. „Ne zapravljaj časa. Saj sam veš, vsak trenutek je dragocen!“ . . .

Valentin je tekel in na poti povzročil še nekaj zmede.

. . . In tako so se pred hišo tete Lenke znašli zdravnik z živinozdravnikom, gasilci z babico Magdaleno in sosedi s sosedi, kakor so jih iz hiš sklicali razburjeni kriki in sirene, ki so utirale pot gasilskemu avtomobilu. Pred vsemi temi prišleci pa je v okviru težkih hrastovih vrat stala teta Lenka, vsa rdeča od svete jeze in šibečih se nog po vseh strahovih, ki jih je preživela.

Zgodba iz slikanice „POREDNI VALENTIN“, Milivoj Matošec; prevedel Janko Moder, ilustrirala Jelka Reichman; Naša djeca, Zagreb 1987

Niko Grafenauer Klobuki

Klobuki sede na ušesih vrh te ali one glave. Na svojih klobučjih poteh si delijo klobučje pozdrave.

V čakalnici se držijo na obešalnikih za kak klin. Klobuk se najbolj bojijo brezglavih višin.

Klobuki bero časopise in pijejo kavo. A vse svoje misli in vtise shranjujejo v glavo.

Mimo hitijo po promenadi klobučje babice z vnučki. In vmes so klobuki, ki radi poškilijo za klobučki.

Klobuki imajo zvečer navado, da v garderobe glave oddajo in potem s pravo klobučjo naslado vso noč klobuštrajo.

Strah

Strah ima strašno velike oči, a strahovidne. Vidijo same take reči, ki so drugače nevidne.

Včasih je strah od strahu čisto brez vsake moči. Takrat se ves rdeč od sramu sam sebi strašno smeji.

Najbolje vidijo v črni temi. Takrat je strah najbolj strah. Zato na vse kriplje na varno beži s svincem v nogah.

Kadar se strah čisto malo boji, je preplašen, a kadar vse v strahu drži, je strašen.

V drugi polovici oktobra je bila v ljubljanskem razstavnem paviljonu Riharda Jakopiča razstava „Intart 87“ – razstava del umetnikov iz treh dežel: Slovenije, avstrijske Koroške in Furlanije – Julijske krajine. Kot je znano, je bila prva razstava intart v Celovcu natančno pred 20. leti, tako da je zdaj mogoče govoriti o „jubileju“ te manifestacije likovnikov omenjenih dežel. No, praznovanja „jubileja“ na srečo ni bilo, pač pa se je marsikdo vprašal, kaj je prineslo to dvajsetletno obdobje tako obiskovalcem kot sami likovni umetnosti – se pravi, kakšen „razvoj“ je doživel intart v dveh desetletjih, odkar se predstavlja občinstvu.

INTART '87 Prevlada Korošcev!

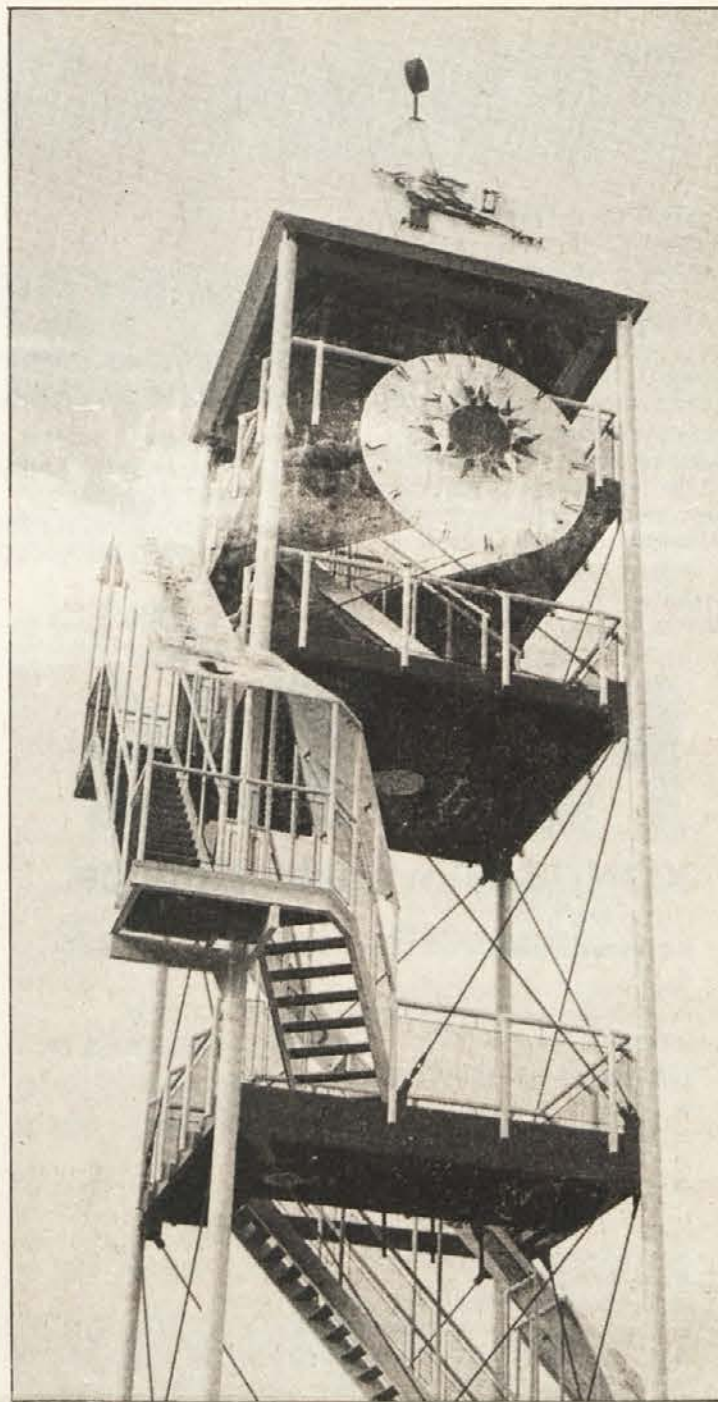
JOŽE HORVAT

Kaže, da gre v glavnem za razširitev koncepta, kakor so si ga zamislili na začetku: zdaj to niso več „klasične“ likovne

tehnike ali zvrsti, ampak tudi nove (recimo: video). Glede drugih reči pa intart seveda ni nekaj tako posebnega, da bi v likovni umetnosti predstavljal poseben fenomen, njegov pomen je predvsem kulturno-

političnega značaja, v odpiranju kanalov za medsebojno spoznavanje, torej za „zblizevanje“ kulture glede na državne meje. V tem smislu je intart odigral nemajhno vlogo, ki pa jo bo mogoče pravilneje ovrednotiti ob drugi priložnosti.

Na tokratni razstavi je sodelovala vrsta avtorjev, a največ iz Slovenije in Italije. Medtem ko je bil italijanski delež raznolik, in v nekaterih primerih zelo izrazit, je bil slovenski malodane že „vseobsežen“, saj je predstavil mnogo likovne „žanre“: od kiparstva Boštjana Putriha, fotopredstavitev arhitekturnih dosežkov (Slovenska plaža v Budvi, stavba Splošne plovbe v Portorožu – Janez Kobe) preko slikarstva do videotapov Nuše in Sreča Dragana in vizualne poezije Vladimirja Gajška. Najmanj je bilo sodelujočih iz Avstrije – samo trije. Toda to še ne pomeni, da je bil njihov nastop manj opazen, nasprotno, kritik Aleksander Bassin npr. v Delu pravi, da je glede na „kvalitativno izpolnitev razstavne zasnove treba dati absolutno prednost koroškemu deležu. Ob dveh znanih imenih slikarjev Gisberta Hokeja in Valentina Omana, ki sta tokrat predstavljala širše prostorske posege, je kipar Hans Muhr prav gotovo največje presenečenje na letošnji prireditvi sploh“. Ob tem pa Bassin opozarja,

Giselbert Hoke – Sončni stolp

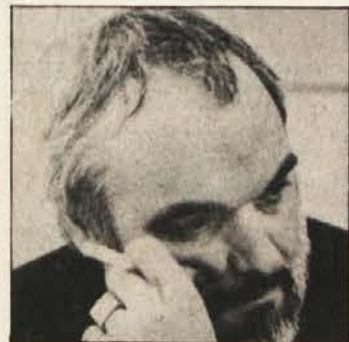
da je vsa trojica „uspela posvetiti svoje udejstvovanje absolutnim... vrednostim, tako da je likovni značaj samih umetnin nosilec sporočila: v Hokejevem primeru so to tako imenovani sončni stolpi – arhitekture, ki ob avtocesti med Celovcem in Gradcem omogočajo širok razgled po Koroški, Oman pa je v interjerju neoromanske cerkvene arhitekture na griču Plešivec sredi Koroške uredil mogočno monumentalno figuralno kompozicijo in pri tem upošteval vse zgodovinske pridobitve stenske slikarije..., v navidezni tehniki freske... je dosegel novo stopnjo v svojem izrazito humanističnem izrazu.“ O Muhrovih „vodnjakih“ kritik

pravi, da gre za „stolpe iz kiparsko obdelanih in seveda povečanih oblik prodnih kamnov, ki jih je obdelala reka – tokrat Donava v Tullnu – in pomenijo v svojem vertikalnem in barvnem sestavu pomembno „naravno“ intervencijo v odprtem prostoru.“

Gre torej za troje izrazitih pristopov k likovnemu gradivu, troje izrazov, troje različnih svetov s samosvojo poetiko in izpovedno globino. S svojo različnostjo sestavljajo dopolnjujoč še odziv na čutenje sodobnega človeka, ki išče svoj smisel v času, v celovitem doživljanju narave in vzpostavljanju nove celovitosti zdaj demoliranega prostora.

Hans Muhr – Donavski studenci pri Tullnu

Med vodilnimi likovniki na Koroškem oz. v Avstriji je tudi naš rojak Valentin Oman, ki je letos ustvaril svoje najpomembnejše umetniško delo – freske v cerkvi na Plešivcu (slika desno).

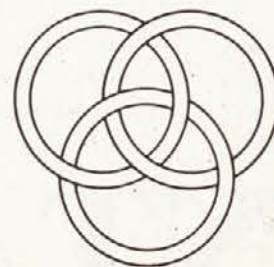

Podprli so „Miklovo Zalo 87“

„Miklova Zala '87“ je povezala Slovence to- in onstran meje s svojim aktualnim kulturno-političnim sporočilom. Številni obiskovalci so jo v Svatnah in na celjskem gradu z navdušenjem sprejeli. To je bila največja kulturno-politična akcija koroških Slovencev v zadnjih letih, ki je brez gmotne podpore slovenskega gospodarstva ne bi mogli uresničiti. Za pomoč iskrena hvala vsem podjetjem, ki so že in vsem tistim, ki bodo še darovala.

gorenje sestavljena organizacija združenega dela, o. o.,

Delovna skupnost skupnih služb
63320 Titovo Velenje, Partizanska cesta 12
Telefon: (063) 853 231
Telegram: Gorenje SOZD, Telex: 33616, 33547 yu sogor
Žiro račun: 52800-607-35267 SDK Titovo Velenje

Papirnica Vevče

Papirnica Vevče je ena najstarejših papirnic v Evropi, saj se ponaša s preko 140-letno tradicijo izdelave papirja. Razvoj tovarne je v skladu s potrebami naših kupcev iz 42 držav pogojeval proizvodni program širokega asortimana kvalitetnih papirjev za grafično in predelovalno industrijo, izdelavo stenskih tapet VETA in ročno izdelanega papirja.

Proizvodni program:

- brezlesni papirji (ofset, bankpost, ciklostil itd...)
- strojno premazani papirji
- umetniško premazani papirji
- srednjefini papirji
- zidne tapete VETA
- lepilo za tapete VETA
- ročno izdelani papirji

PAPIRNICA VEVČE
61260 LJUBLJANA POLJE
JUGOSLAVIJA

telefon: 061 485-535
telex: 31-116

KONUS

KONUS, Slovenske Konjice
Titov trg 5
Telefon: 063/751-212, 751 812, telex: 035 26

Na domačem in tujih trgih iz svojega proizvodnega programa nudimo:

Proizvode za čevljarstvo industrijo in galanterijo:

- SILON® – sintetična usnja iz netkanih materialov
- FLEXIL® – plošče iz celuloznih vlaken
- KONIT® – plošče iz regeneracijskega usnja
- OPETNIKE

KOTERM® plastične proizvode iz HDPE, UHMWPE, PP

- specialne trakove za pakiranje
- plošče in profile
- elemene za odvodnjavanje na papirnih strojih
- strojne dele za polnilno industrijo
- črpalke, ventile in armature za kemijsko odpraševanje
- filter plošče za filter preše

KOFIL® netkane filtre

- žepne filtre in filter plošče za zračno filtracijo
- filter vreče in filter cevi za industrijsko odpraševanje
- zaščitne maske kofil FMR

EXTREMULTUS ploščata pogonska jermena
USNJE in USNJENO KONFEKCIJO
TIPI TOP® program za čiščenje

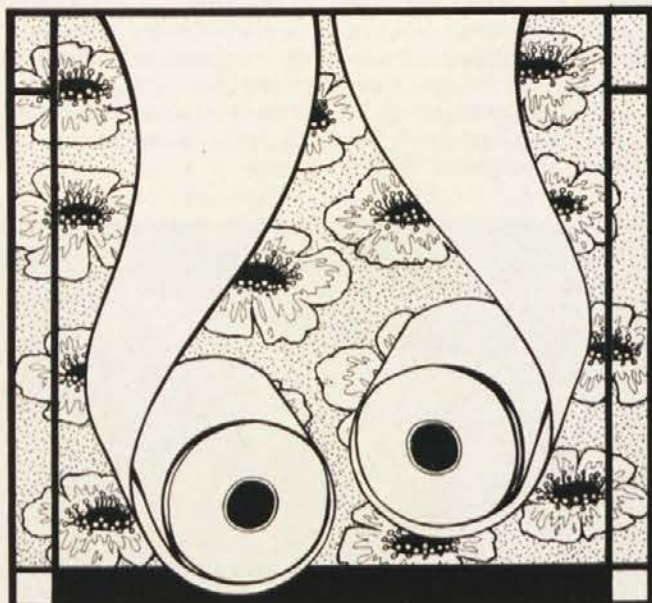
Železarna Štore

se priporoča s
svojimi izdelki

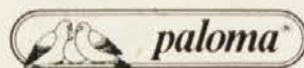
Ljubljanska banka, Splošna banka Celje

Kreditna banka Maribor

PRAVI PAPIR V PRAVEM TRENUTKU NA PRAVEM MESTU

toaletni papirji

Tovarna celuloze in papirja
Djuro Salaj Krško

INTERTRADE

PODJETJE ZA
MEDNARODNO
TRGOVINO
INTERNATIONAL
TRADE
CORPORATION

MOŠE PIJADEJEVA 29
61001 LJUBLJANA

PHONE (061) 322-844
TELEX 31181

TOZD
ZASTOPSTVO IBM
TOZD TRGOVINA
TOZD ZASTOPSTVA
TUJIH FIRM
TOZD OBDELAVA
PODATKOV

„Slovenski vestnik“ je naprosil soavtorja „Miklove Zale '87“, profesorja Janka Messnerja, da nam dovoli natisniti „zloglasne“ šansone, ki so v preteklem poletju dvigali oblake prahu. Uredništvo meni, naj si obiskovavci in obrekovavci „Miklove Zale '87“ z branjem teh intervencijskih pesmi sami ustvarijo sodbo. Hkrati se bojo tako mnogo lažje vključili v diskusijo ob „okrogli mizi“ v Šentjakobu, ki jo bodo oblikovali avtorji, igravci, Slovenska prosvetna zveza ter „Slovenski vestnik“ dne 3. decembra ob 19.30 uri v farni dvorani v Šentjakobu v Rožu.

Šanson o narodu, ki dokazuje hrani

Narod naš dokazuje hrani, Miklove Zale stari mit, ta koroška ljudska igra je sto let že pravi hit. Bog ne daj, da b' ga načeli, da bi mu pod kožo šli, strašno bi se pregrešili nad koroškimi ljudmi. Kar Francozom Orleanska, to nam Zala je Rožanska.

Pa jo dajmo zaigrati, kakor so jo svoje dni, sam predsednik bo povedal, da so resne te reči.

Pazljivo sledimo resnici sveta, kakršno naša starina pozna. Srcé naj razburkano igri sledi, pamet pa misel o njej izbistri! Ali bo zmagala ta al' srce, to pa naj igra kar sama pove!

...o dobrih Rožanih in hudobnih Židih

Vsakdo ve, da so Rožani pridni, dobri le kristjani. Zala kakor sveča ravna, zunaj, znotraj je mikavna, arijsko je modrooka, vsa nedolžna in globoka, nosi dolgi zlati kiti častitljivo dol do riti.

Tej lepoti skromna čednost zviša še dekliška vrednost. Takšen naj bo cvet deklet, d'jal je naš profesor Sket.

Kaj pa je na drugi strani? Tam je Tresoglav osrani:

Lah je in povrh Žid, ravno pravšen za ob zid! Vse Slovence ti odira pa kristjane denuncira Turkom kakor lškarjot! Nemški grof mu ni falot!

Tujko ven iz naše hiše! kliče Sket, ko dečo riše, to Almira srborito, črnooko kačo zvito, lepoticó od hudiča, ki preži samo na tiča, na Serajnika zemljo, Bog jo kaznoval še bo!

... o krščenih židih

Žid je človek sorte nižje, Kristusa pribil na križ je!

Koj ko ga krstiš, je višje, saj je krščen Žid kristjan, plemenit in Bogu vdan! Tak nikomur ne posoja na obrestne ti obresti, revčkom daje d' nar na cesti, saj je krščen Žid kristjan, plemenit in Bogu vdan! Kljukasti grozljivi ukaz: Žide v smrt! nam je dokaz.

...o vodju Mirku

Stari Serajnik – ugleden župan, sinko poslušen – za vodjo izbran.

Oče vsak svoji družini je glava, to je slovenska krščanska postava.

Kdor ne uboga, ga tepe nadloga, že na tem svetu je reva uboga.

Bolje, da cagav'c pri tujki ni spal,

ko da bi očevo jezo izzval. Živel bo dolgo, četudi

da le ni grešnik do kraja prifrknjen, zakrknjen.

Stari Serajnik – ugleden župan,

Mirko poslušni – za vodjo izbran.

...o strastni in nedolžni ljubezni

Židinja, dekle nič prida, vse samo na pesek zida. Ko mrcina se zaljubi, naj je vitko-tolstolepa, brz z njo v pekel zgine ljubi, saj je nje ljubezen slepa! Ognju strastnemu preda se hudičela vražje rase. Fantje, bolje roke proč, njen objem je žgoč obroč!

Lepše ljubi kakšna mala, ki še z moškimi ni kdaj spala, ki ji vrat krasi svetinja, milost ji obraz prešinja, pridna, zvesta je čebela, ki medu še ni kdaj jela.

Čakaj takšno sedem let, pa boš siv, čemeran ded!

...o turških pesjanih

Rimtabum pa jaz pesjan, boj se me Rožan-kristjan! Enonog sem, enook, mene se boji sam Bog!

Rimtabum pa hovhovhov, spet bogat bo divji lov, kakor pes zavoham kri, če krščansko le smrdi...

Rimtabum pa babbavav, zgoraj, spodaj ves krvav, pijem, ližem toplo kri, da krščansko le smrdi!

...o obračanju

Kaj vse ljubezen velika stori, včasih uganja kar nore reči.

Človek obrača, Bog pa obrne, pravi krščanska nam bajka domača,

v Zali Bog z bliskom in gromom obrača, toda Almira vse zase obrne...

To vse ljubezen velika stori, včasih počenja kar skurne reči!

...o pravičnosti Turkov

Turki res so šiba božja, ker Rožan je brez orožja! Nemški grofje pa so krivi, zanje v hlevu in na njivi noč in dan gara podložnik, valptu služi za podnožnik.

Hudi Turek je pravičen, saj vohunu plača delo... Mar je križar manj krivičen? Manj za njim je krvavelo?

...o Zalinem in sultanovem libidu

Čez sedem kratkih let se bova vid'la spet... To v pesmi se verjame, ki se za res ne vzame.

Kaj zvestoba je do groba? Sedem let je dolga doba, če pod kožo si krvav, če deklič vesel je, zdrav!

Sicer pa ne ve se prav, se je sultanski rogateg res za našo Zalo gnal? Kaj, če bil je topli bratec?

...o krvi, ki ni voda

Kri ni voda, rek naš pravi, zlasti naša – na tem svet', kjer gospoda nam jo nemška pije dolgih tisoč let.

Kdor pa zbija zob za zob, ta uganja božji rop, in kdor vpije kri za kril, z vragom tak kristjan držil!

Da tako je, glavo dam, sicer pa presodi sam!

...o nespametnih pisateljih in pametnih norcih

Bog vse vidi, Bog vse ve, to drži, a kdo še kje? Sketov ljubi Davorin ve, kdo srečen bo, kdo hin.

Ko po glavi Tur'k ga ubriše, vidi globlje, vidi više, ve nazaj vse in naprej, sam Bog vodi ga odslej.

Kdor vse črno-belo riše, pesnik ni iz dobre hiše. Kadar nič več nima soka, zgodba mu od suše poka, mu za pamet trda prede, gre se past na nore grede.

Bog vse vidi, Bog vse ve, to drži, a kdo še kje? Sketov ljubi Davorin ve, kdo srečen bo, kdo hin.

...o Židih – Slovincih

Sebe ljubiti, sovražiti Žide, to je spodbuda za vse genocide.

Vsak od nas čuti na svoji to koži gori pri Zilji, v Podjuni in Rožu. Mar ni naš narod ves tresoglav, plah,

nemški nasilnik ni hujši ko Lah?

kolo zgodovine vrti se naprej, napuh vsak maščuje se prej ali slej. Zdaj smo Slovenci že tujci na svojem

in nas sovražniki zmerjajo z gnojem. Zasramovanci vsi združimo se

širo po svetu, sicer nam gorje!

...o Miklovi Zali '87

Miklova Zala – kaj je po vsem tem?

Eno gotovo: pri srcu nam vsem.

Narod tlačan je že z njo hrepenel, ko je še ni bilo, molil in klel.

Miklove Zale šle – puško na ramo!

so nad zver kljukasto: „Me se ne damo!“

V ječah natrpene Miklove Zale niso pred rablji nikoli klečale.

Miklova Zala ni bajka prelestna,

narodu zvesta je, samozavestna.

Ne kakor morasta narodna bol je,

znamenje naše življenjske je volje!

...o prahu, ki se dviga proti nebu

Če nam zemljo in nebo drzno, spretno je ustvaril, čast in slava mu za to, vendar nekaj je pokvaril: da po Svoji je podobil končno ustvaril še človeka. Zdaj ta prah v nebo mu trobi: „Moj duh Tvojega poseka! Jaz Te ustvarjam po potrebi, zvito vpregam Te v svoj voz, s Tabo strašim, kdo mi še bi bil na Tvojem svetu kos? Janko Messner

Miklova Zala '87 v koroškem prahu

Barvna risba Karla Zelenka: „Janko Ben Hadži el Messner – hudi Turek za politike in kulturnike“

Ni naključje, da po „Kulturnem pismu iz Pomurja“ v redni številki Slovenskega vestnika tudi v „Vestnikovi reviji“ namenjamo največ pozornosti likovnemu dogajanju. Ta čas si ljubitelji likovne umetnosti lahko ogledajo dve različni, a zelo zanimivi razstavi in sicer skupinsko v murskosoboški in samostojno v lendavski Galeriji. V murskosoboški Galeriji se s svojimi najnovejšimi deli predstavljajo domači akademski slikarji Nikolaj Beer, Sandi Červek, Marjan Gumilar, Zdenko Huzjan in Franc Mesarič. Razstavljena dela bodo prenesli še v Piran, Ljubljano in Ingolstadt.

Likovni dogodki v ospredju

Že ob otvoritvi nove galerije v Murski Soboti leta 1980 so s postavitvijo razstave Pomurski slikarji, kiparji in umetniški fotografi začeli sistematično zbirati in evidentirati dela domačih likovnih ustvarjalcev. S tem so postavili temeljno izhodišče za znanstvenoraziskovalno delo. V okviru teh prizadevanj, torej ne samo predstavitev likovnih del, sodi zdajšnja razstava v Murski Soboti.

Če to vemo, tedaj mnogo lažje razumemo dela nekaterih, drugače mnogo širše kakor samo v Pomurju uveljavljenih slikarjev. Kajti: nekako „prepoznaven“ je zlasti Zdenko Huzjan, če ome-

nimo enega avtorja, in „neprepoznaven“ Franc Mesarič, ki se je z dosedanjim delom dodobra uveljavil v jugoslovanskem in tudi mednarodnem likovnem svetu. Za vse, ki poznajo delo Franca Mesariča, so njegove slike takšno in drugačno presenečenje, za katero je mogoče zapisati, da gre za iskanje, ki se bo težko obdržalo, lahko pa pomeni stopnico do naslednjega izraza. Res je, da je „drugačen“ tudi Nikolaj Beer ali najmlajši Sandi Červek, toda zlasti za slednjega je, pogojno rečeno, razumljivejše iskanje likovnega izraza, samosvojega in izvirnega, kakor za že uve-

lavljenega ustvarjalca. Verjetno pa je najbolje, pri opazovanju del vseh slikarjev, ki sodelujejo na razstavi, narediti primerjavo z drugimi umetniškimi področji, denimo s poezijo. V tem kontekstu – če seveda poznamo literarno področje – mnogo lažje najdemo odgovor, zakaj iskanje v to smer in ne zgolj ostajanje na uveljavljenem. To slednje lahko pomeni zaostajanje v normalnem umetniškem razvoju.

Zato je razstava del petih pomurskih likovnih ustvarjalcev prava osvežitev v sicer sivem murskosoboškem kulturnem življenju.

Po nadvse zanimivi in kva-

litetni razstavi grafik domačina in akademskega slikarja Štefana Galiča, so zdaj obesili na stene lendavske galerije likovna dela Dóczy Lászlá, slikarja srednje generacije (rojena leta 1943) iz Zalaegerszega na Madžarskem. Doslej je samostojno in skupinsko razstavljal doma na Madžarskem, pa v Sloveniji in Avstriji (Gradec). O njegovem delu je Zsámbéky Monika zapisala: „Dóczyjeva umetniška pot je uravnovešena in v njej zaman iščemo kronološki red, ker njegov notranji razvoj ni oprijemljiv. Raznovrstnost tematike, bogata izbira barv in izredno vzdušje odlikujejo njegovo slikarstvo.“

V teh dneh se začenejo tudi različne kulturne prireditve med madžarsko narodnostjo v Pomurju in med Slovenci v Porabju na Madžarskem. V dvojezičnih krajih lendavske in soboške občine je gostovalo madžarsko gledališče iz Novega Sada, pri Pomurski založbi so napovedane kar tri novitete pisateljev madžarske narodnosti, začenejo se priprave za nastop kulturno umetniških skupin, skupaj z italijansko narodnostjo, v Cankarjevem domu v Ljubljani . . . in nemara še kaj, o omenjenem in drugih zanimivih kulturnih dogajanjih v svetu med Muro in Rabo pa naslednjič.

Ernest Ružič

Zdenko Huzjan: Mürisce, 1986, olje – platno (slika zgoraj) in Kombinirana slika, 1987, mešana tehnika (enostolpna slika). Slika levo: Nikolaj Beer: Kükec, 1985, olje – platno.

serija; 18.00 Topliška številke in črke - kviz; 19.30 Dnevnik; 21.30 Včeraj, danes,

4.30 Poročila; 4.50 Dnevni koledar; 5.50 Rekreacija; 6.45 Prometne informacije; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.50 Iz naših sporedov; 8.05 Za knjižne molje; 9.05 Glasbena matinea; 11.05 Danes smo izbrali; 12.10 Pod domačo mareljo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Pojemo in godemo; 13.30 Od melodije do melodije; 14.00 Poročila; 14.20 Iz dela Glasbene mladine Slovenije; 14.45 Popoldanski mozaik; 15.55 Zabavna glasba; 16.00 Vrtiljak želja; 17.00 Studio ob 17.00; 18.00 Minute s Planšarji.

19.05 - otroška oddaja; 18.40 Številke in črke - kviz; 19.10 Risanka; 19.30 Poročila; 20.45 Zabavna glasba; 22.40 Čas književnosti; 22.40 Čas književnosti;

4.30 Poročila; 4.50 Dnevni koledar; 5.50 Rekreacija; 6.45 Prometne informacije; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.50 Iz naših sporedov; 8.35 Koncert za mlade poslušalce; 9.05 Glasbena matinea; 11.05 Danes smo izbrali; 12.10 Pojemo in godemo; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.30 Od melodije do melodije; 14.05 Enajsta šola; 14.45 Popoldanski mozaik; 15.55 Zabavna glasba; 16.00 Vrtiljak želja; 17.00 Studio ob 17.00; 18.00 Minute s ansambлом Zeleni val; 18.15 Jezikovni pogovori.

18.00 Znanost; 18.40 Številke in črke - kviz; 19.00 Instrumentalni kvintet; 20.45 Zabavna glasba - danes, jutri; 21.05 Sovjetski film; 22.35

4.30 Poročila; 5.50 Rekreacija; 6.45 Prometne informacije; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.50 Iz naših sporedov; 8.35 Mladina poje; 9.05 Glasbena matinea; 10.05 Rezervirano za; 12.10 Pod domačo mareljo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti; 13.30 Od melodije do melodije; 14.05 Govorimo angleško; 14.50 Človek in zdravje; 15.55 Zabavna glasba; 16.00 Vrtiljak želja; 19.45 Pojemo in godemo; 0.05 Nočni program.

15.05 Kurir - sovjetska nadaljevanka; 17.40 Dallas - Dnevnik; 20.15 Svet - Poročila; 21.45 Šahov-

4.30 Poročila; 5.50 Rekreacija; 6.45 Prometne informacije; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.50 Iz naših sporedov; 8.05 Pionirski tednik; 10.05 Sobotna matinea; 11.05 Naši umetniki pred mikrofonom; 11.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 12.30 Kmetijski nasveti; 14.05 Kulturna panorama; 15.10 Popoldanski mozaik; 15.55 Zabavna glasba; 18.30 S knjižnega trga; 19.35 Za naše najmlajše; 23.05 Literarni nočno; 0.05 Nočni program.

igrani film; 12.15 Jazz; 17.15 Izviri - Waterpolo-Pošk: Mladinske nogometne tekme; 20.00 Avtomanija; 21.05 Včeraj, danes, jutri; 21.05 Dokumentarna

5.00 Poročila; 5.50 Rekreacija; 7.30 Zdravo, tovariši; 8.07 Radijska igra za otroke; 9.05 Še pomnite, tovariši; 10.05 Promenadni koncert; 11.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 13.20 Za naše kmetovalce; 16.00 Lojtrca domačih; 17.30 Amaterski zbori pojo domovini; 19.35 Lahko noč, otroci; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.20 Glasba za prijeten konec tedna; 23.05 Literarni nočno; 0.05 Nočni program.

18.00 Beograjski TV Indirekt - oddaja o koncert; 20.45 Včeraj, danes, jutri; 21.05 Poročila - ameriški

5.00 Poročila; 5.50 Rekreacija; 6.00 Poročila - Lojtrca domačih; 8.00 Poročila; 8.25 Ringaraja; 8.40 Za domovino nam bije srce; 9.05 Glasbena matinea; 10.05 Jugoslovanska popularna zabavna glasba; 12.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 13.30 Od melodije do melodije; 14.05 Z opernimi zvezdniki; 17.05 Posebna praznična oddaja; 18.00 Minute z ansambлом bratov Avsenik; 18.30 Zvočni signali; 19.35 Lahko noč, otroci; 21.05 Zaplešite z nami; 22. Poročila - Našim po svetu.

18.00 Manjšine -

5.00 Poročila; 5.50 Rekreacija; 8.00 Poročila; 10.05 Po domače; 11.05 Koncert s kitaro - „Greensleeves“ s kitaristom Göranom Sölscherjem; 12.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 13.20 Od melodije do melodije; 14.30 Domovina je vse - domovinske, domoljubne, slovenske ljudske in borbene zborovske pesmi slovenskega naroda; 15.15 Z ansambлом Milana Ferleža; 17.05 Posebna praznična oddaja; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Minute z ansambлом Mojmir Sepeta.

Slovenija - razmah brez tabujev

Petek, 27. 11. 1987, TV A2, 21.20 - V dokumentaciji o Sloveniji, ki jo oddaja avstrijska radiotelevizija, opisuje Samuel Schirmbeck razmah med mladimi umetniki, žurnalisti in menežerji. „Razmah brez tabujev“, kot ga avtor imenuje, pa prav gotovo ni omejen samo na omenjene sloje prebivalstva, pač pa je zajel tudi širši val.

Wels: Teden avstrijskega filma

Nedelja, 29. 11. 1987, TV A1, 23.20 - Na letošnjem Tednu avstrijskega filma velja pozornost predvsem „ženskemu filmu“, nadalje „Avstrijcem, ki snemajo v inozemstvu“ in „avantgardnemu filmu“. Vsem, ki se zanimajo za dosežke avstrijskega filma in jim ni možno, da se udeležijo prireditve v Welsu, je zgornjeavstrijski deželni studio pripravil pregled letošnjega srečanja filmskih ustvarjalcev, ki iščejo pot, kako bi s svojimi produkcijami prodrli tudi preko državnih meja.

Utonilo je sonce - Kukavičji Mihec

Sreda, 25. 11. 1987, TV LJI, 17.40 - Televizijska nadaljevanka „Utonilo je sonce“, je nastala po povesti Pavleta Zidarja „Kukavičji Mihec“. Prikazuje usodo otroka, ki ga je oče zavrnil, češ, da ni njegov, da je „kukavičji“. Svojega „drugega“ očeta je otrok našel v starem beraču in potepuhu Ferencu, s katerim se potepa širom po domovini. Na tem svojem potovanju doživi marsikaj prijetnega, pa tudi grenkega. Zidarjev roman je dramatisiral in nadaljevanko tudi režiral Lado Troha.

Miselni vzorci za učinkovito delo

Petek, 27. 11. 1987, TV LJI, 18.15 - Med šolanjem mora učenec prebrati in zapisati veliko število podatkov. Toda učenje in shranjevanje koristnih podatkov poteka vse življenje, hkrati poteka tudi izločanje podatkov, ki niso nujno potrebni. Selekcija podatkov sicer poteka v možganih samih, vendar lahko posameznik učinkovitost umskega dela izboljša z zapisovanjem gradiva v obliki mislenih vzorcev. O uporabi teh, o prednostih in pomanjkljivostih govori izobraževalna oddaja iz cikla „Za učinkovito umsko delo“.

O položaju kmetov in njihovi bodočnosti

Petek, 27. 11. 1987, TV A2, 20.15 - Elisabeth Guggenberger in Helmut Voitl prikazujeta v tej dokumentaciji razvoj kmetijstva v Avstriji, trenutni položaj kmetov in možne perspektive za bodočnost. Vsi, še najbolj pa prizadeti kmetje vedo, da za kmetijstvo v Avstriji niso rožnati časi. Posledica: vedno več jih opušča delo na kmetijah in išče zaposlitev v industriji, bodisi glavnopoklicno, ali pa opravljajo delo na posevstvih samo še kot dopolnitev, ki naj jim vsaj malo olajša težak finančni položaj.

Postelja nasilja Paola Pasolinija

Nedelja, 29. 11. 1987, TV A2, 23.50 - Edip, junak starogrške mitologije, je bil sin tebenskega kralja Laja, ki ga je po rojstvu izpostavil zverem, da se ne bi izpolnile mračne prerokbe. Njegova usoda je predmet več tragedij, tako tudi Sofoklejeve „Kralj Ojdip“. Po tem dramskem delu je leta 1967 v režiji svetovnoznane italijanskega režiserja Piera Paola Pasolinija nastal film „Edipo Re“, v katerem tudi sam nastopa kot veliki duhovnik. Mitološki junak Edip pa je tudi sicer zapustil sled, danes najbolj znana v psihoanalizi kot Edipov kompleks.

Naročite in širite Slovenski vestnik!

Spoštovana bralka, spoštovani bralec Slovenskega vestnika! V roki imate novo, sodobno številko novega Slovenskega vestnika. Upamo, da vam bo nova oblika, vsebina, novi, bolj ročni format in še marsikaj drugega ugajalo. Z novo koncepcijo hoče Slovenski vestnik pridobiti še več naročnikov. Če še niste člani velike družine bralcev SV, potem izpolnite naročilnico in jo pošljite na naslov: Slovenski vestnik, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt. Prvi mesec dobite novi Slovenski vestnik brezplačno!

RADIO MARIBOR - PROGRAM MM 2

Od ponedeljka do sobote:
Ukv 102,8 MHz

- 0.00-6.00 Nočni program
- 6.00-6.30 Križem - kražem
- 6.30-7.00 Glasbena skrinja
- 7.00-10.00 MM 2 vam želi dobro jutro
- 10.00-12.00 Memories - glasbeni spomini
- 12.00-14.00 Aktualno
- 14.00-16.00 Glasbeni vrtiljak
- 16.00-19.00 Vabimo na kavo
- 19.00-19.30 Križem - kražem
- 19.30-20.00 Lovely music
- 20.00-22.00 Hit corner
- 22.00-24.00 Specialitete MM2

Informativne oddaje:
(od ponedeljka do sobote)

- 6.35 vreme za pomorščake (v slovenščini, angleščini, nemščini ali italijanščini)
- 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30 in 13.30 poročila v nem.
- 12.00 in 16.00 poročila v angl.
- 14.00 in 18.00 poročila v franc.
- 22.15 informativna oddaja v nemščini in angleščini
- Prometne informacije od 7. do 19. ure vsako uro ob četrt in tričetrt
- Informativne oddaje: (ob nedeljah)**
- 9.30, 11.30, 13.30 v nemščini
- Prometne informacije od 7. do 19. ure vsako uro ob četrt in tričetrt

Ob nedeljah
Ukv 102,8 MHz

- 0.00-6.00 Nočni program
- 6.00-6.30 Križem - kražem - narodnozabavna glasba
- 6.30-7.00 Glasbena skrinja
- 7.00-10.00 MM 2 vam želi dobro jutro
- 10.00-12.00 Memories - glasbeni spomini
- 12.00-14.00 Glasbeni vrtiljak
- 14.00-17.00 Popoldne z MM 2
- 17.00-18.00 Hit Corner - ura za glasbene uspešnice
- 18.00-18.30 Križem - kražem
- 18.30-19.30 Country
- 19.30-20.30 TOP TEN - mednarodna lestvica
- 20.30-22.00 Happy Pop - vedre melodije
- 22.00-24.00 Glasba na tekočem traku

ki vestnik“ in prosim, na naslednji naslov:

8000 dinarjev - za Jugoslavčanin in položnico.

Datum	Kraj	PRIREDTVITVE	Prireditelj
Sreda 25. 11. 19.30	farna dvorana v Šmihelu	OBUP IN SMRT, HUMOR IN UP KOROŠKIH SLOVENCEV V NJIHOVI SODOBNI LITERATURI ; literarno branje koroških avtorjev.	KPD Šmihel in DSPA
Sreda 25. 11. 19.00	Slavnostna dvorana doma sindikatoev, Celovec	JUGOSLAVIJA POZDRAVLJA AVSTRIJO Ljudske pesmi in plesi – Poje in nastopa ansambel „Ivo Lola Ribar“ . V pozdrav zapoje: Trio iz Roža. Med udeleženci koncerta bodo izžrebali lepe dopuste. Karte naročite pri A.J.D., Karfreitstr. 1, tel.: 0463-51 18 53	Avstrijsko- jugoslovansko društvo
Sreda 25. 11. 19.30	kapela v Šentpetru pri Šentjakobu	KONCERT CERKVENE GLASBE Vid Lesjak (tenor), in Hubert Bergant oba iz Ljubljane.	Zavod šolskih sester in KKZ
Petek 27. 11. 20.00	KSSŠD Mondscheing, 11, Dunaj	POGOVOR Z DRŽAVNIM POSLANCEM KARLOM SMOLLETOM	KSSŠD
Petek 27. 11. 20.00	gostilna Pri Kovaču, Obirsko	PREDAVANJE O JAMAH IN KAPNIKIH V OBIRJU Predava prof. dr. Peter Haderlap	SPD Valentin Polanšek
Nedelja 29. 11. 11.00	farna dvorana v Šmihelu	ANDROKLES INLEV – veseloigra (Aurand Harris) nastopa igralska skupina Katoliškega prosvetnega društva Planina iz Sel.	Katoliško prosvetno društvo Šmihel
Nedelja 29. 11. 19.00	farna dvorana v Selah	VEČER S POLDETOM BIBIČEM	Katoliško prosvetno društvo Planina
sob. 28. 11. ned. 29. 11.	Katoliški dom prosvete, Tinje	LJUDSKO SLIKANJE tečaj za spretno roko, slikanje s slovenskimi motivi vodi Anica Vrečar.	Sodalitas
Torek 1. 12. 18.00	gostilna Podobnik	OSNOVNE DIETE – TEORETIČNO IN PRAKTIČNO – predavanje	ZSŽ – KO Železna Kapla
Sreda 2. 12. 20.00	Kulturna taberna Pri Joklnu	TEKA – VRHUNSKI NOVI FOLK z Madžarske	Kulturno društvo Pri Joklnu
Sreda 2. 12. 19.30	kapela v Šentpetru pri Šentjakobu	KONCERT CERKVENE GLASBE Angela Tomanič (orgle), Ljubljana	Zavod šolskih sester in KKZ
Petek 4. 12. 19.00	Planetarij (pri Minimundusu) v Celovcu	POMEN RAZISKOVANJA VESOLJA za GOSPODARSTVO IN ZNANOST predava: dr. Alla G. Wasewitsc Vasevič	Avstrijsko- sovjetsko društvo
Nedelja 6. 12. 10.30-18.00	Mladinski dom Mikschallee 4, Celovec	AVSTRIJSKA UČITELJSKA KONFERENCA – SOLIDARNOST Z DVOJEZIČNIMI UČITELJI IN UČITELJICAMI 10.30 – referati na temo: „Dvojezična šola na Koroškem včeraj in danes – germanizacijska instanca. 14.00 – delovni krožki, 17.00 – Skupni posvet, načrt za nadaljnje delo.	Nadstrankarski komite za obrambo, dvojezičnega šolstva in Strokovno združenje pedagoških delavcev in delavk na Koroškem
Nedelja 6. 12. 14.30 in 19.30	farna cerkev v Šentilju	PASTIRSKA IGRA – Andrej Šuster Drabosnjak Po rokopisu Drabosnjaka za predstavo priredila dr. Herta Laussegger. Nastopajo igralci iz Roža in Gur. Režija: Franci Končan, asistent režije: Pavli Zablantnik, scena: inž. Viktor Molka, kostumi: prof. Alenka Bartl, glasba: Lajko Milisavljevič, letkor; Toni Sticker. Nadaljnji predstavi: 19. in 20. decembra v Šentilju.	Krščanska kulturna zveza
Torek 8. 12. 14.30 in 19.30	farna cerkev v Šentprimozu	PASTIRSKA IGRA – Andrej Šuster Drabosnjak	KKZ
Torek 8. 12. 20.30	avla celovške univerze	PARODISTIČNI VEČER Core Hartmann-Frost sodelujejo plesalci, 3 muzikanti	proUNIKUM
Sreda 9. 12. 14.45.	celovška univerza	SIMPOZIJ O DRABOSNJAKU Predavajo: dr. Niko Kuret, mag. Jurij Fikfak (oba iz Ljubljane, dr. Bruno Hartman iz Maribora, dr. Pavle Zablantnik ter dr. Herta Laussegger iz Celovca.	Krščanska kulturna zveza

RAZSTAVE

	Kulturna taberna Pri Joklnu, Celovec	RAZSTAVA DEL VLADIMIRJA MAKUČA Razstava bo na ogled do 10. 12. 1987	Kulturno društvo Pri Joklnu
do 28. 11.	v domu umetnikov, Celovec	HOKE – Hokewerkstatt	Kunstverein für Kärnten
od 23. 10. do 30. 11.	poslovni prostori Posojilnice-Bank Cel., Bahnhofstr. 1	RAZSTAVA PASTELOV IZ CIKLA „URŠLJA GORA“ IN „KOROŠKI PEJSAŽ“ Akademski slikar Karel Pečko	
	Katoliški dom prosvete, Tinje	RAZSTAVA SLIKARSKIH DEL SLIKARKE MELITE VOVK . Risbe – ilustracije – karikature Razstava traja do 2. decembra.	Sodalitas
	Galerie „C“ Alter Platz, Celovec	STEFAN PASSERING Dela na papirju 1987 Razstava traja do 4. decembra.	
	Katoliški dom prosvete v Tinjah	RAZSTAVA DEL DRAGA DUŠKOVIČA Razstava na ogled do 10. 1. 1988	Sodalitas

SLOVENSKI VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straße 16. Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straße 16, tel. (0 463) 51 43 00-30/31/32/33/34, teleks 42 20 86 sndk a. Glavni urednik: Ivan P. Lukan; urednika: Andrej Kokot, Andrej Mohar. Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec – Borovlje. Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana. Letna naročnina: 250 avstr. šilingov; za Jugoslavijo 8000 dinarjev. Oglasi: 1/1 stran 12.000 avstr. šilingov, za Jugoslavijo 600.000 dinarjev.

Življenje z dvema kulturama

Življenje v manjšini, „preživetje“ v dveh kulturnih krogih določajo dejavniki, ki dostikrat ogrožajo človeško dostojanstvo in identiteto: asimilacijski pritisk ter diskriminacija jezika in kulture s strani večinskega naroda ima za posledico hrepenenje po integraciji. Izpodpiranje in združevanje identitet vodi pri podrejenem narodu v sovraštvo do samega sebe. Avstrijske narodne skupnosti imajo nekaj skupnega z ostalimi

narodnimi skupnostmi v Evropi.

Na mednarodnem simpoziju narodnih skupnosti, ki je bil maja lanskega leta, so avstrijske in inozemske narodne skupnosti tako na umetniški kot tudi znanstveni način osvetlile te tako odločilne dejavnike v vsakdanu narodnih skupnosti. Pred nedavnim so bili prispevki mednarodnega simpozija v Schlainingu objavljeni v publikaciji „Leben in zwei Kulturen“, ki je izšla pri založbi Grauwerte inšti-

tuta za vsakodnevno kulturo v Salzburgu.

Izdajateljici publikacije sta SPZ in KKZ v Celovcu, uredila in oblikovala jo je Maria Aldouri-Lauber. Prispevki pesnikov in pisateljev kot so Maja Haderlap, Štefka Vavti, Janko Messner, Andreas Novosel, Robert Lafont in Thomas Pluch ter znanstvenikov Gera Fischerja, Fritza Petra Kirscha, Erwina Ringla, Dietmarja Larcherja, Petra Gstettnerja in drugih danes niso nič manj aktualni. **M. P.**

Slovenska kultura v Braunauu

Preteklo soboto so v Braunauu ob Innu zaključili dneve koroške kulture. Organiziralo jih je Združenje socialističnih učiteljev (SLO) imenovanega zgornjeavstrijskega mesta. V avli braunauškega mestnega gledališča so postavili potujočo razstavo, ki daje nazoren pregled o zgodovini koroških Slovencev ter njihove kulturne, gospodarske in druge dosežke. V dopolnilo je bilo predavanje o zgodovini naše narodne skupnosti, ki ga je imel dr. Mirko Messner. V ta okvir je sodil tudi literarni večer pesnika Andreja Kokota.

V istem prostoru so predvajali tudi Messnerjev film Vrnitev, zatem pa je v diskusiji bivši izseljenec Franc Černut pripovedoval o času, ko je nad tristo koroških slovenskih družin moralo zapustiti rodno grudo. Za zaključek dnevov koroške kulture je nastopila skupina KAKTUS. Glavni organizator Peter Diebus je bil zadovoljen s prireditvami, saj so številnim obiskovalcem nudile obsežno informacijo o slovenski kulturi na Koroškem ter boju slovenske narodne skupnosti za dosegajo zajamčenih pravic.

Mladje v novi opremi

Najnovjšo številko mladja odlikuje kvaliteta prispevkov. Poezijo tokrat objavljajo Jani Oswald, Maja Haderlap, Rupert Henning, Esad Babačić, Danica Temlin in Lajos Bence. Ironije Janija Oswalda si iz koroškega pesništva ne moremo več odmisli, prepotreben je kot nekakšna protiutež vesplošnemu svetobolju. Z njemu lastno nesramnostjo nam moli pod našo jokavost, samopo-

milovanje, sfolkloriziranost in puhlost naših – priznajmo – često bombastičnih gesel in fraz. Čisto zdravo početje. Maja Haderlap je v svojih pesmih dosledna in natančna, izredno poglobljena in jezikovno bogata. Celovčan Rupert Henning predstavlja precej zreducirano metaforiko, Esad Babačić iz Ljubljane pa objavlja rahločutne in ritmično uglajene pesmi. Zanimiva je tudi proza Ferija

Lainščka z naslovom Verjanko, sposojena iz desetega zvezka zbirke Aleph pod naslovom Rošlin in Verjanko. Lainšček se poslužuje stare ljudske tematike, da se spoprijemlje s problematiko slovenstva in njenim očimom. Odlična moderna prisposoda. Prozo objavljata tudi Ingram Hartinger, Hannes Küster in Michael Scharang. Maja Haderlap zelo tehtno polemizira o literaturi narodne skupnosti in kulturnih konfliktih marginalnosti, Marko Kravos pa predstavlja slovensko založbo v Trstu. Katja Strum – Schnabl se v svojem prispevku ukvarja s hrvaškim pisateljem in humanistom Predragom Matvejevičem in objavlja tudi njegovo pismo papežu Janezu Pavlu II., ki je za Koroško aktualno prav zaradi papeževega obiska prihodnje leto in zaradi zadeve Waldheim. Magdalena Steiner je slikarka, katero revija tokrat predstavlja. Čeprav drobna, je ta številka vredna pozornega branja. Kljub kvaliteti pa bi si bralec želel le več prispevkov domačih, slovenskih avtorjev. Kje je vzrok za slovensko literarno sušo v mladju, ne vem, mnenja pa sem, da bi se moral uredniški svet o tem malo pomeniti.

Jih ni? Ne pišejo več? Vključeni so seveda izvzeti.

Sonja Ban

mladje 65 liter
atura, družb
ena vpraš
anja, u
metn
ost

Literatura koroških Slovencev predstavljena v Nemčiji

Starodavno nemško univerzitetno mesto Marburg ob Lani je pretekli teden povabilo v goste slovenske pisatelje, da bi osebno predstavili svojo, na avstrijskem Koroškem nastalo, sodobno literaturo: vabilu sta se odzvala Florjan Lipuš ter Gustav Januš, na nemškem knjižnem trgu že prisotna slovenska literata, od mlajše generacije pa še Maja Haderlap (ki je prav v teh dneh izdala svojo drugo pesniško zbirko) in Janko Ferk, tako da so imeli zainteresirani možnost seznaniti se s sodobnimi koroško-slovenskimi literarnimi ustvarjalci.

Gostitelja sta bila slavistični inštitut na marburški univerzi, katerega ordinarij prof. dr. Harden je tudi skrbel za znanstveno spremstvo takoimenovanih „dni koroško-slovenske literature“ ter Ludwig Legge kot predstavnik društva „Literatur um 11“, ki je bil zlasti odgovoren za literarni spored marburškega srečanja.

Slovenski literati svojim marburškim gostiteljem niso nudili zgolj umetniškega in literarnega užitka, marveč so v predavanjih na slavističnem inštitutu univerze tudi orisali zgodovinska ozadja in tre-

nutno narodno-družbenopolitično okolje Koroške, v katerem nastaja nedvomno plodovita in deloma tudi vrhunska evropska literatura v slovenskem jeziku.

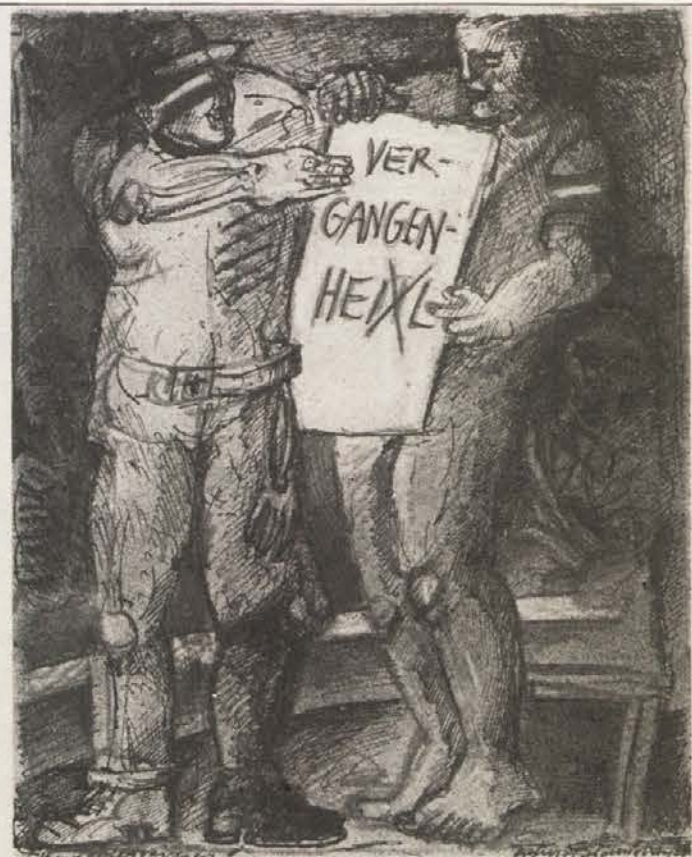
Tako so v okvirnem sporedu predavali na Dunaju delujoči pisatelj Lev Detela o odnosu med slovensko literaturo na Koroškem in v matični državi, dr. Reginald Vospersnik je podal obširen pregled o koroški slovenski literaturi od Brižinskih spomenikov do najnovejših besednih ustvarjalcev, dr. Franci Zwitter ml. je predočil zgodovinske in sedanje družbene okoliščine kulturnega udejstvovanja Slovencev na Koroškem, Peter Kersche je v primeru Lipuševe literature skušal podati njegovo recepcijo v nemškem literarnem svetu in Janko Ferk kot prizadet literarni ustvarjalec orisal položaj slovenskega pisatelja v odnosu do večinskega naroda kot tudi napram narodu, za katerega piše, ob čemer je še posebno izpostavljala bolešno pomanjkanje strokovne literarne kritike med merodajnimi občili slovenskega tiska, ki slovenske koroške besedne ustvarjalce spravlja v negotovost.

Čeprav so nemški gostitelji

sledili tako branju kot tudi predavanjem sicer z interesom, vendar povsem neemocionalno – saj so bili prvič soočeni s takimi problemi – so se le vključevali v podijsko diskusijo na temo aktualno političnih vprašanj koroških Slovencev. To pa povsem po zaslugi predsednika koroškega deželnege sveta Josefa Schantla, ki je mislil, da mora v tej podijski diskusiji – poleg njega sta diskutirala še poslanec Karel Smolle in ravnatelj Reginald Vospersnik – zastopati sveto troedinost koroških strank. Vendar njegova argumentacija ni našla zaželjenega odmeva: soglasno mnenje navzočih je bilo, da vsakršna restriktivna manjšinska politika otežuje ohranitev kulturnega in s tem tudi jezikovnega bogastva, ki ga trenutno še ohranja srednja Evropa.

Ordinarij slavistične fakultete dr. Harden pa je ob koncu simpozija obljubil, da se bo marburška univerza in posebno njen inštitut v bodoče posebej bavila s sodobno literaturo in s kulturno dediščino koroških Slovencev, ki nima le aktualnopolitičnega sporočila, temveč hkrati skriva tudi bogastvo evropskega slovanstva na sploh.

F. Z.

KOROŠKI KOLEDAR 1988

Izšel je knjižni dar SPZ za leto 1988

Bil je samo slučaj, a vendar tako značilen za našo razgibano dejavnost: Na dan demonstracije v Gradcu pretekli petek, ko so naši demonstranti opozarjali zunanjega ministra Mocka na nevaren sklep treh strank s posebnim zakonom odpraviti skupno dvojezično šolo na Koroškem, ko je bil na obisku jugoslovanski zunanji minister Dizdarevič, je Slovenska prosvetna zveza skupaj z Založbo Drava predstavila svoj knjižni dar za leto 1988.

Tajnik dr. Janko Malle je v svojih uvodnih besedah povedal, da SPZ v svoji knjižni zbirki skuša izdajati dela slovenskih koroških umetnikov.

S tem imajo bralci na razpolago zajeten snop domačega čtiva. Koroški koledar je spet odraz naše kulturne ustvarjalnosti, politične budnosti in narodne samozavesti. Med avtorji posameznih prispevkov med drugimi najdemo predsednika ZSO dipl. inž. Feliksa Wieserja, Teodorja Domeja, Miho Pasterka, Sonjo Ban, Janka Malleja, Tomija Gasserja, Tomaža Ogrisa, Luba Urbajsa, Luka Sienčnika, in druge.

Med najpomembnejše edicije gotovo sodi knjiga Padlim za svobodo, ki je tiskana dvojezično. Tu gre za spomenike in grobišča na Koroškem, kjer so pokopani borci za svobodo. Knjiga je dokument in informacija obenem, zato

sodi v vsako hišo, kjer se zavedajo pomena deleža koroških Slovencev v boju za osvoboditev Avstrije.

Leposlovno delo zbirke so Bajalice Maje Haderlap, ki ni le nova in sveža poezija koroškega slovstva, ampak, kot je zapisal Matjaž Kmecl, najbrž najboljša med zadnjimi novimi pesniškimi zbirkami celotnega slovenskega kulturnega prostora.

Nov in svež po obliki in grafični zasnovi je tudi stenski koledar, ki ga je s svojimi slikami opremil slikar Rudi Benetik, ki je grafično opremil tudi koledar.

Lenčka Kupper je v zbirki predstavljena z dvema naslovoma: z zbirko novih pesmi za otroke in mladimo, ki jih je zbrala pod naslovom Brez meja in, kar je še posebno zanimivo, s kaseto posnetkov pesmi, objavljenimi v brošuri. Tone ne bo zanimivo le za glasbeno zainteresirane ljudi, ampak tudi za vse, ki radi prislusnejo lepim in ubranim melodijam.

Knjižni dar SPZ je že na razpolago pri domačih krajevnih društvih in v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu. Celotna zbirka stane samo 348 šilingov, medtem ko knjige, kupljene posamič, stanejo 859 šilingov.

Knjižni dar je možno seveda dobiti tudi v tajništvu SPZ v Celovcu.

Gustav Januš, Maja Haderlap, Janko Ferk, Florjan Lipuš in Peter Kersche (od leve proti desni) so predstavili slovensko koroško književnost.

Nov Lipuš

V okviru 8. slovenskega knjižnega sejma so predstavili tudi nove knjižne izdaje slovenskih koroških avtorjev. Tako je Založba Wieser predstavila novo Lipušovo prozno delo Prošnji dan in ponatis kratke proze Črtice mimogrede. S tem je založba počastila našega pisatelja, ki je letos slavil svoj 50. življenjski jubilej.

Na knjižnem sejmu pa so predstavili tudi novo pesniško zbirko Maje Haderlap Bajalice, ki je izšla pri Založništvu tržaškega tiska in Založbi Drava. Zbirko Bajalice je SPZ vključila v svoj knjižni dar za leto 1988.

Das aktuelle Buch

Peter Gstettner
**ZWANGHAFT
DEUTSCH?**

Über
falschen Abwehrkampf
und verkehrten
Heimatsdienst

Ein friedenspädagogisches
Handbuch für
interkulturelle Praxis
im „Grenzland“

Klagenfurt/Celovec
DRAVA / SZI

Universitetni profesor dr. Peter Gstettner, strokovnjak v šolskem vprašanju, je ravnokar končal manuscript za novo knjigo, ki jo bo Slovenski znanstveni inštitut izdal meseca decembra v Založbi „Drava“. Ker je knjiga aktualna in obravnava tudi najnovejše dogodke (sklep treh strank na Dunaju) citiramo iz vsebine:

Unter dem Titel „Zwanghaft Deutsch?“ erscheint im Dezember im „Drava“-Verlag in Klagenfurt das aktuelle Buch zur Schulfrage von Univ.-Prof. Dr. Peter Gstettner. Das Buch hat zirka 200 Seiten und wird zum Preis von zirka 198 Schilling im Buchhandel erhältlich sein (ISBN 3-85435-104-6).

Aus dem Inhalt:

I. Kärntner G'schichten – von österreichischer Bedeutung. Einführung in die Thematik

II. Gegen Abwehrkampfmentalität und Segregationsspolitik. Argumente und grundsätzliche Positionen.

III. Die „Wende“ oder woher der rechte „Zeitgeist“ weht. Fragen und Thesen zur Volksgruppenpolitik.

IV. Reden gegen die Wiederkehr des Gestrigen. Antworten auf „Minderheitenfragen“.

Stoppt die Trennungspolitik! Der Schaden ist schon groß genug. Zwischen radikalisierten Unduldsamkeit und uneingelösten Verhandlungsergebnissen.

Nova trgovina za otroško obutev

na Deteljici (Tržič)

zelo ugodno prodaja zimske škornje do številke 35. Istočasno popravljamo vse vrste obutev.

Se priporoča Ješe Vinko

DEVIZE / VALUTE

Devizni tečaji 23. 11. 1987

	Nakup	Prodaja
us \$	11.674	11.774
can \$	9.80	9.00
angl. £	20.87	21.13
irl	18.56	18.82
sfr	856.80	859.20
bfr	33.54	33.74
ff	206.26	208.14
hfl	623.66	626.54
dm	702.23	705.07
lit	0.947	0.965
dkr	181.90	183.30
nkr	181.67	183.13
skr	193.44	195.46
fmk	285.20	287.60
esc	8.48	8.84
ptas	10.31	10.47
yen	8.689	8.719

Valutni tečaji 23. 11. 1987

din	0.60	0.90
us \$	11.50	12.10
can \$	8.70	9.30
angl. £	20.45	21.65
irl	18.00	19.20
sfr	847.00	867.00
bfr	32.80	34.00
ff	201.50	211.50
hfl	616.00	632.00
dm	695.00	711.30
lit	0.92	0.98
dkr	178.00	185.00
nkr	178.00	186.00
skr	190.00	198.00
fmk	280.00	292.00
esc	8.00	9.40
ptas	10.00	10.80
yen	8.55	8.85

Avstrijka postala Miss World

20-letna plavalaska Ulla Weigersdorfer je pred nekaj dnevi postala „Miss World 1987“. Na tekmovanju lepotic iz 78 držav in dežel iz celega sveta v znani Royal Albert Hall v Londonu je študentka iz Štajerske prepričljivo izločila vse sotekmovalke. Ulla je druga Avstrijka, ki je osvojila ta naslov. Druga je bila „Miss Venezuela“, tretja pa „Miss Island“. „Sploh ne morem izraziti, kako vesela sem“, je po uspehu izjavila svetovna lepotica.

7 16 17 20 39 45 (29)
brez jamstva!

X1X 212 X21 111
brez jamstva!

Rekordni rezultat luke na Reki

Luka na Reki je v prvih desetih mesecih letošnjega leta dosegla rekordni rezultat. Luški delavci so od januarja do oktobra pretovorili skupno 35.743 TEU-

enot oz. 256.000 ton blaga, kar je za 30 odstotkov več kot v istem obdobju lanskega leta.

Strokovnjaki načrtujejo, da bodo do konca leta 1987 pretovorili skupno

44.000 TEU-enot. Z realizacijo druge faze izgradnje containerskega terminala v luki Brajdica bo možno pretovoriti med 80.000 in 100.000 TEU-enot.

Reška luka pomeni tudi za Avstrijo važno točko v tovornem prometu, druga največja jugoslovanska luka za Avstrijo pa je koprška luka.

OGLASA

Slovensko šolsko društvo razpisuje delovno mesto hišnika v Mladinskem domu. Interesenti naj se javijo pisмено, telefonsko ali pa osebno pri upravi Mladinskega doma, Mikschallee 4, v Celovcu – tel. (0463) 35651 oz. 35662, kjer dobijo tudi podrobnejše informacije.

Brošuro „Tvoj otrok in ti“ v slovenščini, nemščini in angleščini lahko brezplačno naročite na naslovu: Universalno življenje/Universelles Leben, Postfach 140, 5016 Salzburg/Österreich.

★	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1									
2									
3									
4									
5									
6									

Rešitev križanke iz zadnje številke

1	P	2	R	3	S	4	T	5	A	6	N	7	A	8	B	9	S	10	I	11	N	12	T
13	R	E	L	I	K	T	14	L	U	A	N	D	A										
15	I	N	A	R	I	□	16	D	E	R	N	A	□	M									
17	S	O	S	S	□	18	L	A	U	D	A	□	19	P	A								
20	T	I	T	□	21	M	A	N	T	A	□	22	A	A	R								
23	N	R	□	24	S	A	K	A	I	□	25	O	G	R	I								
26	O	□	27	A	O	R	T	A	□	28	O	D	E	T	S								
29	S	K	R	Č	K	A	30	V	R	I	N	E	K										
31	T	A	O	I	S	T	32	J	A	N	T	R	A										

Koordinatna križanka

Začetek vpisovanja besed v lik vam povedo koordinate, ki so določene s pomočjo števil in črk ob robu lika. V križanko morate nesimetrično razporediti 6 črnih polj.

Vodoravno: 1B norme, načela, vodila; 2A nezadostnost, bornost; 3A varianta, različica; 4A sodobni slovenski baletni koreograf, ki deluje v Mariboru (Iko); 4G drugo ime za Cigana; 5A požrešneži; 5G najslabša šolska ocena; 6C hrvaški skladatelj, avtor opere „Dorica pleše“ (Krst).
Navpično: 1B lanena tkanina; 1C šolski oddelek; 1D starogrško pristanišče na vzhodni obali Beocije, Aulis; 1E vrinjen del; 1F stara dolžinska merska enota, cola, palec; 1G departma v srednjem delu Francije, z glavnim mestom Orleans; 1H tip plovega avtomobila; mesto v švicarskem kantonu Ticino; 2I dolina pod slovenskimi Julijskimi Alpami.
sestavil Jože Petelin

TEDENSKI HOROSKOP

- LEV (23. 7. – 23. 8.)**
V tem tednu se bodo vrstili dogodki, kjer boste morali hitro reagirati, drugače bo vse brez haska. Odmisliti si boste morali vsako potratno časa, sicer bodo težave.
- DEVICA (24. 8. – 23. 9.)**
Vsak ima svoj občutek za mero in mora v skladu s tem presojeti o stvareh. Objubljeno boste dosegli, če boste ob pravem trenutku na pravem mestu.
- TEHTNICA (24. 9. – 23. 10.)**
Zaradi stiske se vam bodo odprla vrata, ki so bila doslej zaprta. Pazite, da boste znali prijateljstvo dovolj ceniti. Oseba, ki vas ceni, potrebuje tudi vašo ljubezen. Vaša srečna številka je deset.
- ŠKORPIJON (24. 10. – 22. 11.)**
Še naprej bodite tako aktivni, samo ne z bodicami, ker te lahko še z večjo silo priletijo tudi nazaj. Vaša srečna številka je šestnajst.
- STRELEC (23. 11. – 21. 12.)**
Nemogoče je včasih lahko tudi mogoče. Ne vrzite prehitro puške v koruzo, če ni srčnega odziva. Bodite dosledni, možnosti so. Vaša srečna številka je petindvajset.
- KOZOROG (22. 12. – 20. 1.)**
Še naprej dajte vse od sebe za dosego cilja, ki ste si ga zastavili. Da pa ne bi bilo preveč naporno, bo ob koncu tedna poskrbela za vas oseba, ki pogosto misli na vas. Vaša srečna številka je tri.
- VODNAR (21. 1. – 18. 2.)**
Ne porabite preveč energije za navduševanje vaših prijateljev, ker lahko da vam vsega ne verjamejo. To velja za ta teden, saj doma komaj čakajo, da se boste malo umirili.
- RIBI (19. 2. – 20. 3.)**
Neko čisto slučajno srečanje vam bo prineslo prijetno spremembo. Bodite takšni, kot ste, in skrbite za prijateljsko vzdušje. Vaša srečna številka je sedem.
- OVEN (21. 3. – 20. 4.)**
Jasno zastopajte svoje stališče, če ne, vas bodo porabili samo za pridno mravljičko. Tudi oseba, ki vas občuduje, potrebuje nekaj več določenih potez. Vaša srečna številka je petnajst.
- BIK (21. 4. – 21. 5.)**
Ta teden vam bo lahko prinesel novo spoznanje, če boste na to dovolj pozorni. Srečanje z neko osebo vas bo napolnilo z radostjo in silovito voljo do dela. Vaša srečna številka je osem.
- DVOJČKA (22. 5. – 21. 6.)**
Vse tako kaže, da boste v tem tednu imeli nekaj težav, ki bodo ogrozile vaše prihranke. Delno boste za to razburjeni, a vseeno to ne bo spremenilo vaših načrtov.
- RAK (22. 6. – 22. 7.)**
Ljudje vas ne bodo razumeli, če se boste spreminjali kot kameleon. Vajeni so, da ste polni elana, in v tem tednu bo za to dovolj možnosti. Neka oseba vam bo dala priznanje.

ŠAHOVSKA

RUBRIKA

(ureja Silvo Kovač, Idrija)

Šahovska naloga št. 35
LARDŽ - GEISON
Anglija 1987

Črni je za napad žrtvoval damo in na diagramu je pozicija, v kateri je črni odigral **1...Ld6!** in beli se je iznenada vdal, saj je videl nadaljevanje **2.Db7:?** **Th2:+** **3.Kg1 Tg8 + z matom.** Tudi varianto **2.Dd6: Te2:+** je beli ovrgel zaradi napada črnega po g liniji.

Toda v poziciji na diagramu bi se beli še lahko rešil v remi. Kako naj bi potekalo to nadaljevanje, je naloga reševalcev.

Rešitev naloge št. 34

Da bi črni aktiviral belopoljnega lovca na diagonali a8 - h1 in ogrozil belega kralja, žrtvuje kmeta s potezo **1...e3!** **2.fe3.** Na 2.f3 bi lahko črni nadaljeval 2...Dg5 in nevarno napadel belo kraljevo krilo. **2...Dh4.** Beli ne sme vzeti skakača na polju e5 zaradi matnega napada. **3.h3 Sf3+!** Sedaj sledi še žrtev skakača. Na 4.gf3 Dg3+ 5.Kg1 Df3: 6.Kg1 Dg2 mat. Beli je nadaljeval **4.Kf1,** vendar se je po izgubi kvalitete **4...Se1:** vdal!

adria bank ag

skupna jugoslovansko-avstrijska banka

pravi naslov za Vaša
denarna vprašanjaTegetthoffstraße 1
A-1010 Wien

Tel.: 513-15-76

KAROLINA KOLMANIČ
Izzvenela je pesem

18

Mati jo je začudeno pogledala.

In tako je tisti večer nekoga rinila iz svojega življenja... Vedno bolj medel je bil in zdelo se ji je, da bo kmalu za njo dokončno umrl.

Nima več moči, ne volje, da bi se vedno vračala k isti temi, tekmovala z nekimi znanimi in neznanimi ženskami...

Preveč izžeta je od nenehnih prepričevanj, prošelj, obljub brez vrednosti, razumevanja in bedastega odpuščanja.

In v tej noči, ko pod trepetajočimi vekami živo bedijo oči in po možganih blodijo neurejene misli, se iz njih izkristalizira samo ena, čisto določena in jasna: prizadeti Dušana. Ne, to ni bil klic po maščevanju ali pa... morda. Le da se je ta zoprna beseda nekje zataknila. In je njen cilj dobil drugo ime. Emil... Emil! Hm, zaljubljena vanj pač ni bila. Malo všeč pa ji je bil ta postavni fant. Vedno je imel zanjo kakšno laskavo besedo in kateri ženski to ne godi! Priznati si mora tudi, da njegovih namigov nikoli ni resno upoštevala. Ni hotela.

Morda se je bala sebe, celo svojega telesa... In nekje je doslej le bila Dušanova nevesta, Irena pa Emilova.

Teško je pohoditi svoja ustaljena načela. Nič na svetu pa ni trajno in dokončno. Če bi jo prosil Emil... in hitro bi moral to storiti, dokler je razočaranje še boleče, bi se odločila zanj...

Zgodnje aprilsko jutro. Prenehalo je deževati. Nekateri svatje so onemoglo obsedeli za mizami. Drugi so posegali po novi jedi, ki so jo prinesli na mize. Muzikantom, ki so sedeli v kotu prostrane restavracije, so se ožile oči in prsti so se bolj poredko sprehajali po glasbilih. Vendar so bili mladi neutrudljivi. Zahtevali so živahne, njihove melodije, kjer so lahko razdajali vse svoje fizične moči.

„Zdaj pa še enkrat za nevesto!“ se je oglasilo iz kota. Bil je Andrej.

Iz kota sem je zadonela Verina najljubša melodija „Španske oči“. Ob njej je znala zaplavati skozi dvorano. In tokrat sta zaplesala z bratom.

Nežno rumena, razkošno nabrana obleka, ki je pokrivala njeno visoko vitko postavo, se je ujemala z rjavimi lasmi in obrazom z rožnatim nadihom.

„Vera, lepa nevesta si. Če ti to pove brat, moraš že verjeti.“

„Hvala, Andrej.“

V drugem kotu se je vrtel njen mož z razigrano družico. Vera se je včasih ozrla proti njima. Nobenih sledi utrujenosti in opazila. Prešerno sta se smejala; plesala, se spuščala in zopet ujela. Vera pa se je naslonila na brata in mu šepnila:

„Andrej, tako si želim, da bi bil ta cirkus končan. Po treh dneh dirkanja in stalne napetosti bi se rada spet naspala.“

„Še malo, gospa Veronika. Ja, šele na matičnem uradu so me spomnili, da si Veronika. In to je bila svetnica, kajne?“ Smeje mu je odgovorila:

„Pravijo. Mogoče bom tudi jaz. Kaj veš, kakšna so pravila. Ime najbrž še ni dovolj.“

Držeč se za roke sta zapustila plesišče in naravnala svoje korake naravnost k staršem.

Mama si je ves čas po malem brisala oči. Vsakič, ko se je Vera obrnila k njej, jo je zbolelo. Čutila je to notranjo stisko in jo nasilno odrivala. Zdaj je objela mamo in se zadržala v njene rdeče veke.

„Mama, še vedno boli?“

Samo prikimala je. Oče je odgovoril namesto nje:

„Saj veš, ker nista šla v cerkev in ker...“

„Vem, mama, potolaži se. Saj sva se že o vsem dogovorili. Tudi prej nisem hodila.“

„Poroka je le tak korak, enkrat.“

„Ah, mama, danes ni nič enkratno. Najina je že bila. Če odštejem tvoja dva pobjega k materi.“

„No, oče, tu pa ni prostora za take reči“, se je mati izmotala.

„Za solzenje vso noč pa še manj. Poglej ženino mater, kako vesela je“, jo podžiga oče.

„Lahko. Ona je hčer dobila, kot je sama rekla, midva pa jo zgubiva. Pa še moža ima zopet doma.“

„No, no, dokler je živa, je najina Veronika, da veš. Kako bo z njenim možem, ne vemo. Mene bolj skrbi, kako se bo iz skromne hiše, kakršna je naša,

znašla v tej bogatiji... In ničesar ji nisva dala...“

„Saj že trideset let živi v njej. Doslej je bila najemnica, zdaj bo pač gospodinja“, je po daljšem premolku nekako optimistično spravila skozi ustnice, saj je zadnji stavek najbrž namenoma preslišala. Mogoče pa ni hotela več brskati po nešteto krat prežvečenih rečeh.

Godbeniki so spremili vsako večjo skupino na dvorišče. Vsakič, ko so se vračali, so užgali krajšo poskočnice. Plesišče se je vedno bolj praznilo. V kotu je ležalo nekaj razbitih kozarcev, na mizah so nemarno obviseli pomečkani in politri prtji. Zadnjim vztrajnejšem se je najbrž pogled na to žalostno sliko uprl.

Zunaj gostinske zgradbe se je razlivalo sveže pomladno jutro, umito s toplim dežjem. Na sosednjem travniku so se prvi sončni žarki utapljali v drobnih kapljah, ki so obvisle na zeleni preprogi. Za to rojstvo novega dne se splača živeti. In za Vero je bilo to rojstvo novega življenja. Zanj se je odločila hitro, brez razglabljanj. Bila je zdravo in noro zaljubljena. In takšna je najbrž morala biti.

(dalje prihodnjič)

NTK Celovec se letos že uveljavlja v 2. razredu!

Lani ustanovljeni namiznoteniški klub iz Celovca, ki v letošnjem prvenstvu tekmuje z dvema ekipama, se uveljavlja predvsem v drugem razredu. Prvo moštvo se je v prestopnem času tudi okrepilo, saj se mu je pridružil prejšnji igralec SŠK Obir Franc-Jozef Smrtnik, ki skupaj z Markom Kupperjem in Marjanom Velikom dve tekmi pred koncem jesenskega dela prvenstva zaseda tudi prvo mesto na lestvici. Ti trije so zgubili šele enkrat in sicer proti KAC-ju, sicer pa so vse tekme odločili v svoj prid. Tako tudi zadnje v Straßburgu, kjer so gladko premagali ko-favorite za naslov z 8:2.

Najboljši igralec NTK Celovec je doslej Marko Kupper, ki je izgubil vsega šele tri

tekme. Ob tako dobrih igrah pa ima prvo moštvo NTK Celovec dobre možnosti, da se bo tudi po končanem prvenstvu uveljavilo na vrhu lestvice.

Nekoliko slabše je drugo moštvo, ki v tretjem razredu zaseda trenutno 7. mesto, v zadnjih dveh tekmah pa ima še možnosti, da se povzpne na 5. mesto.

Rezultati NTK: Straßburg – NTK I 2:8. Točke: Kupper (3), Velik (2), Smrtnik (2), Kupper/Smrtnik. LKH Celovec – NTK II 7:3. Točke: Mohar (2), Kompein (1), NTK I – Kotmara vas 8:2. Točke: Kupper (3), Velik (2), Smrtnik (2), Kupper/Smrtnik. NTK II – Saturn 3:7. Točke: Mohar (2), Mohar/Kompein.

Tudi Marjanu Veliku (levo) v tekmi z ATSV Wolfsbergom ni šlo.

Tudi Selani imajo izgleda za 1. mesto!

Tudi Selani dobro tekmujejo. V spodnji ligi je 1. moštvo po visoki zmagi v zadnjem kolu na 2. mestu, naslednji teden pa se bo odločilo, saj se bodo pomerili s tretjevrščenimi Borovljami.

Rezultati Selanov: Landskron – Sele I 0:7. Točke: Ramovš (3), Mirko Oraže (2), Z. Smrtnik (2), Ramovš/Oraže. Sele II – Wolfsberg 5:5. Točke: Bec (3), M. Smrtnik (1), Bec/Smrtnik. Kelag – Sele III 3:7. Točke: Fojkar (3), Marti Oraže (2), Olip (1), Fojkar/Oraže. Borovlje – Sele IV 6:4. Točke: Haderlap (2), Užnik (1), Falle (17).

Šolarji pa so na koroškem ekipnem prvenstvu to nedeljo zasedli 4. mesto v 3. skupini.

Šah: SŠZ II premagala ESV Celovec

Drugo moštvo Slovenske športne zveze/Posojilnica Celovec je v nedeljo kljub oslabilni postavi premagala ekipo celovških železničarjev s 5:3. Slovenski šahisti so si s to zmago v 2. razredu vzhod zagotovili šesto mesto na lestvici! Že v naslednji tekmi, dne 5. ali 6. decembra na „domaćih tleh“ pri Korenu v Bilčovsu proti do zdaj neporaženemu moštvu iz Liebenfelsa pa se bo izkazalo, ali bodo slovenski šahisti soodločali o prvaku v tem razredu.

V moštvo vsekakor vlada upanje, da bodo Liebenfels v tej tekmi premagali. Za Slovensko športno zvezo II/Posojilnica Celovec so igrali: dr. Jozi Amrusch (0), Mag. Mirko Laussegger (1), Branko Kolter (1), Rupert Reichmann (0), Ivan Lukan (1), Matevž Wieser (0,5), Robert Hedenik (1), Marjan Gasser (0,5).

Slovenski atletski klub s porazom v zimski odmor

Nogometaši Slovenskega atletskega kluba so si za zaključek sezone gotovo obetali dosti več, kot so uspeli doseči, saj so – povrh tega še na domačem igrišču – imeli za nasprotnika moštvo ATSV iz Wolfsberga, ki je doslej zasedalo le 10. mesto na lestvici. Toda očitno se igralcev Slovenskega atletskega kluba drži serija slabih tekem proti slabšim klubom, saj so se morali tudi tokrat sprijazniti s porazom.

Vsekakor je bil izid tekme – 2:1 za Wolfsberg – presenetljiv, še posebej, ko so slovenski igralci povedli po lepi kombinaciji že v 10. minuti. Gol je dosegel doslej najboljši strelec Slovenskega atletskega kluba Arthur Hanser, ki je s strelom skozi živi zid

presenetil tudi wolfsberškega vratarja. Igralci in tudi gledalci so po tem hitrem zadetku pričakovali vsekakor jasno zmago SAK-ja, toda zgodilo se je čisto drugače:

Komaj tri minute po prvem zadetku je Wolfsberg iz hitrega protinapada uspel izenačiti. Pa ne samo to, gostje so tik pred odmorom povedli z 2:1, tega vodstva pa vse do zadnje minute niso več izpustili. Tudi v tisti fazi, ko je Slovenski atletski klub v drugem polčasu z vso silo in vnemo napadal nasprotnikova vrata. A manjkalo je sreče, natančnosti in tudi določene mere hladnokrvnosti. Tako so igralci SAK-ja zapravljali možnost za možnostjo, nekaj lepih strelav pa

je ubranil srečni vratar gostov.

Slovenskemu atletskemu klubu je torej v zadnji tekmi jesenskega prvenstva spodletelo. Gotovo se kaj takega lahko pripeti kdaj pa kdaj vsakemu moštvu, toda za Slovenski atletski klub bi bil lahko nedeljski poraz usoden, saj po jesenskem prvenstvu (s tekmo manj) zaostja za prvim na lestvici, Lienzom, za štiri točke. Te pa bo v vigrednem delu prvenstva le težko nadoknadil, saj je vsak vrh koroške lige dosti izenačen. Kljub temu pa je upati, da bo pomiritev glede trenerja kluba koristila tudi igralcem: Jagodič na vsak način ostane do konca prvenstva, predpogoj za mirno pripravo je torej dan.

Branko Elsner oddal trenersko mesto!

Prof. dr. Branko Elsner je po večletnem delu kot trener avstrijske reprezentance odstopil. V času svojega delovanja za Avstrijsko nogometno zvezo je Elsner vodil avstrijske nogometaše skupno v 19 tekmah, od teh so jih Avstrijci zmagali šest, pekrat so dosegli neodločen izid, osemkrat pa so podlegli.

Razmerje golov v teh tekmah znaša 23:29.

Mnogi športni komentatorji se zdaj njegovega odstopa veselijo, saj se tudi v njegovem primeru poslužujejo znane metode, da poiščejo „grešnega kozla“. In kaj je lažje kot to, da za to proglasio trenerja? Ob tem pa pozabljajo, da je Elsnerju uspelo ustvariti predpogoje za okrepljeno delo z mladimi igralci po vsej Avstriji ter da še tako dober koncept lahko uresničijo le primerni in vestni igralci.

Prof. dr. Branko Elsner

Slovenski atletski klub je bil eden izmed prvih, ki se je aktivno zavezal za izboljšanje odnosov med obema narodoma na Koroškem. Pri Slovenskem atletskem klubu igrajo zelo uspešno in brez vsakršnih predsodkov

Slovenski atletski klub O ločitvenem sklepu!

v prijateljskem vzdušju nogometaši obeh deželnih jezikov, kar najbolje dokazuje, da je skupnost najboljša pot.

Sklep deželne in zvezne vlade o ločevanju otrok že v ljudski šoli pomeni korak nazaj v vseh teh prizadevanjih za mirno sožitje med obema narodoma.

Slovenski atletski klub

Koroška liga

1. Lienz	15	10	2	3	38:13	22
2. Breže	15	9	3	3	28:12	21
3. WAC	14	8	4	2	30:15	20
4. Matrei	15	7	4	4	31:19	18
5. Trg	15	7	3	5	36:26	17
6. SAK	14	7	2	5	23:15	16
7. Pliberk	15	5	6	4	29:23	16
8. Šmohor	15	5	4	6	22:28	14
9. Wolfsberg	14	6	2	6	17:30	14
10. Šentvid	15	4	6	5	10:27	14
11. Magdalen	15	3	5	7	13:23	11
12. VS/Beljak	15	4	2	9	22:31	10
13. Mölltal	15	3	3	9	12:21	9
14. Irschen	14	1	2	11	9:37	4

Šah – spodnja liga

1. BSG Raiffeisen	4	3	1	0	23,5
2. SG Magistrat II	4	4	0	0	22
3. DG Liebenfels	4	4	0	0	21,5
4. Grabštanj	4	2	0	2	17,5
5. Šentvid II	4	2	0	2	17
6. SŠZ/posojilnica II	4	2	1	1	16,5
7. Wietersdorf III	4	1	0	3	15
8. ESV Celovec	4	0	0	4	11,5
9. SG Tanner II	4	1	0	3	10
10. Sveče/Bistrica II	4	0	0	4	5,5

TERMINI

NAMIZNI TENIS

Sreda, 25. 11.: Liebenfels B – Sele-mladinci (19).

Četrtek, 26. 11.: Sele IV – Grebinj (19).

Petek, 27. 11.: ZSM Škocijan – Velikovec (19). Sele I – DSG Borovlje (19), Sele III – Podkrnos (19).

Ponedeljek, 30. 11.: Liebenfels – Sele III (19).

ŠAH

Četrtek, 26. 11.: Polfinale pokalnega tekmovanja SŠZ (Koren; 19)

Nedelja, 29. 11.: ASK Celovec – SŠZ Cartrans I (gostilna Müller, 9).

Pozivamo društva, da svoje termine sporočijo vedno do petka pred izidom številke.